

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ

Τίτλος:

Ο ΠΡΟΣΚΟΠΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΜΠΛΟΚΕΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ 1ου Σ.Ε.Π. ΚΕΡΚΥΡΑΣ
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ:

-ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΤΣΙΚΛΗΣ (Β2015009)
-ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΑΤΣΟΥΛΗΣ (Β2015057)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

-ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΡΑΚΑΚΗΣ
-ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ,ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΥΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΟΠΟΣ:

ΚΕΡΚΥΡΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

02-07-2019



Περιεχόμενα:

Περίληψη

1. Η ίδρυση του προσκοπισμού στην Αγγλία
2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ-ΑΝΟΔΟΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

3. Ο προσκοπισμός στις αρχές του στην Αγγλία, η σχέση με τον μιλιταρισμό και οι πρώτες εσωτερικές διατριβές και διαφωνίες των ανωτέρων στελεχών του
4. Η σχέση του προσκοπισμού με τα εργατικά στρώματα και το κουμουνιστικό κίνημα.
5. Το φαινόμενο του αντικομμουνισμού στον ελληνικό προσκοπισμό
6. Νεολαιϊστικές Οργανώσεις
7. Ο προσκοπισμός εξαπλώνεται παγκοσμίως.
8. Οι κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα στις αρχές του 20^{ου} αι που οδήγησαν στην ανάπτυξη και δημιουργία του προσκοπισμού
9. Η γένεση του ελληνικού προσκοπισμού και τα πρόσωπα που συνέβαλλαν στην ίδρυση του
10. Η σχέση του στρατού με τον προσκοπισμό και οι αξιωματικοί του στρατού ως βαθμοφόροι του ΣΕΠ
11. Η σχέση του στρατού με τον προσκοπισμό και οι αξιωματικοί του στρατού ως βαθμοφόροι του ΣΕΠ
12. Ο καθοριστικός ρόλος των φιλελεύθερων αστών στην ίδρυση του προσκοπισμού και αυτός των μικροαστών που συμμετείχαν. Ο ρόλος του προσκοπισμού στην εκπαίδευση και την κοινωνική κινητικότητα
13. Η συμβολή και η πρόσφορα του Βενιζέλου και η σύνδεση του με τον προσκοπισμό. Καθώς και η συμβολή των προσώπων στους Βαλκανικούς Πολέμους.
14. Ο ρόλος του ελληνισμού της διασποράς στην ανάπτυξη του ελληνικού προσκοπισμού τόσο στην ελλαδικό χώρο αλλά και του εξωτερικού.
15. Η προσφορά των προσφύγων κατά τη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, το ενδιαμέσο διάστημα μέχρι και την Μικρά Ασιατική καταστροφή του 1922.
16. Ο εκπαιδευτικός όμιλος, ο προσκοπισμός ο κοινωνικός και πολιτικός του προσανατολισμός.
17. **Ο προσκοπισμός στο νησί της Κέρκυρας.**
18. Οι ιδρυτές του κερκυραϊκού προσκοπισμού και τα πρώτα χρόνια σύστασης του
19. **Προσκοπισμός και Αθλητισμός στην Κέρκυρα**

20.

21.ΑΡΧΕΙΟ Σ.Ε.Π. ΚΕΡΚΥΡΑΣ 1ου ΣΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ(1915-1945)

22. ΕΠΙΛΟΓΗ ΘΕΜΑΤΟΣ-ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

23. ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΣ

24.ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΤΗΡΙΣΗΣ

25. ΤΑΞΙΝΟΜΙΣΗ

26.ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ

27. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΟΜΕΝΕΣ

ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ

28.ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

α)Νομικό Πλαίσιο

β)Εικόνες

γ)Φωτογραφίες

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Οι οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις στον ευρωπαϊκό κυρίως χώρο,κατά τον 19ο αιώνα είχαν ως παρελκόμενο αποτέλεσμα την ανακάλυψη της έννοιας της νεότητας και της οργάνωσης του αδιάθετου ελεύθερου χρόνου των νέων.Ο φιλελευθερισμός ως κυρίαρχο ρεύμα κατά τον 20 αιώνα,έφερε στο προσκίνη τα μεσαία κοινωνικά στρώματα,οι νέοι των οποίων αποτέλεσαν την κινητήρια δύναμη των πρώτων

νεανικών αθλητικών και πολιτικών αργότερα οργανώσεων.Άμεσο ήταν το ενδιαφέρον των κρατικών θεσμών για την ποδιγέτηση των περισσότερων απ' αυτές τις οργανώνσεις με σκοπό την πολιτική χειραγώηση των μελών τους.

Η γέννηση του Προσκοπισμού στη Μεγάλη Βρετανία εκφράζει αυτή ακριβώς την πρόθεση της βρετανικής άρχουσας τάξης για τον έλεγχο των νέων της αυτοκρατορίας, το παράδειγμα της οποίας σύντομα μιμήθηκαν και άλλα κράτη, εξαπλώνοντας την Προσκοπική Κίνηση σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η Κέρκυρα ήταν η πρώτη πόλη της Ελλάδας που φιλοξένησε το προσκοπισμό,τον εισήγαγε μέσα στη κουλτούρα της διαδίδοντας τον σ' όλη την χώρα.

Στις παρακάτω ενότητες αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους ο προσκοπισμός έπαιξε ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις του ελληνικού κράτους απ' τις αρχές του 19ου αιώνα,έως το τέλος του εμφυλίου πολέμου.

Η ίδρυση του προσκοπισμού στην Αγγλία

Ιδρυτής του προσκοπισμού ήταν ο **Robert Baden Powell** ο οποίος γεννήθηκε στο Λονδίνο 1857 κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης, καθώς και στην ακμή της Βρετανικής Αυτοκρατορίας. Υπηρέτησε στο βρετανικό στρατό. Καθώς και διοικητής του βρετανικού αποικιακού στρατού στην Ινδία και τη Νότια Αφρική. Robert Baden Powell μετά τον πόλεμο των Μπόερς εναντίον των Ολλανδών επέστρεψε στην Αγγλία ως ήρωας πολέμου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η νέα γενιά της Αγγλίας να ενθουσιαστεί με τα κατορθώματα του και την αναγνώριση του ως εθνικό

ήρωα. Κατά τη διάρκεια της πολιορκίας του Mafeking από τους ολλανδούς ο Powell ήταν στρατιωτικός διοικητής της πόλης. Κατέγραψε τα γεγονότα που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της πολιορκίας καθώς και ποία καθήκοντα αλλά και υπηρεσίες είχαν αναλάβει τα παιδιά της πόλης. Για παράδειγμα να μεταφέρουν προμήθειες όπως νερό, τρόφιμα αλλά και πολεμοφόδια στους στρατιώτες. Ακόμα βοηθούσαν ή φρόντιζαν τους τραυματίες καθώς και να παρέχουν και διάφορες άλλες υπηρεσίες που είχαν οι πολίτες της πόλης. Μέσω των στρατιωτικών βιβλίων που είχε γράψει ο Powell τα οποία είχαν μεγάλη επιτυχία και εκτός του χώρου του στρατού. Καθώς και η ίδρυση της της νεανικής οργάνωσης Boys' Brigades από τον Sir William Smith η οποία ως κύριο σκοπό είχε αρχίσει να οργανώνεται κάτω από μια ενιαία, κοινή κεντρική διοίκηση και με στόχους τη διαπαιδαγώγηση των νέων σύμφωνα με τις αρχές της βρετανικής αυτοκρατορίας οδήγησε τον Powell στη συγγραφή ενός καθαρά προσκοπικού βιβλίου ο τίτλος του οποίου είναι "**Scouting for Boys**". Το οποίο βιβλίο περιέχει τις εμπειρίες του ίδιου από την χρησιμοποίηση των νέων στην άμυνα της πόλης. Το δεύτερο σημαντικό πρόσωπο που ασχολήθηκε και βοήθησε τον Powell ήταν ο ποιητής **Rudyard Kipling**. Με το προαναφερθέν βιβλίο οι δύο τους έθεσαν ως κύριο την διαπαιδαγώγηση των νέων ανθρώπων κάτι το οποίο διαδραμάτισε πρωταρχικό ρόλο στην οργάνωση της Προσκοπικής Κίνησης στην Αγγλία. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ίδρυση του προσκοπισμού το έτος 1907 σε όλη την Αγγλία καθώς η εξάπλωση του ήταν ραγδαία.

Με την ανάπτυξη της βιομηχανικής επανάστασης και τους νέους μεθόδους και τρόπους εργασίας έχουμε την ανάδειξη της παιδικής ηλικίας. Καθώς τα παιδιά δεν χρειαζόταν ποία να εργάζονται όπως πριν δηλαδή παιδική εργασία. Η οποία αντικαταστάθηκε από τα μηχανήματα. Έτσι έχουμε την ανάπτυξη του ορισμού του ελεύθερου χρόνου των παιδιών. Πρώτα τα παιδιά εργάζονταν όλη τη μέρα βοηθώντας τους γονείς τους στις δουλειές τους. Τώρα είχαν πιο πολύ χρόνο για παιχνίδι και για εξωσχολικές δραστηριότητες. Σε αυτό συνέβαλλε η προσκοπική κίνηση όπου συμμετείχαν τα παιδιά που ζούσαν στις πόλεις και έψαχναν ένα τρόπο να ξεφύγουν από την καθημερινότητα και την πόλη και να μπορέσουν έτσι, να έρθουν σε επαφή με τη φύση. Ο προσκοπισμός επίσης ήταν ένα διαπαιδαγώγησης των νέων της εποχής. Μέσω του οποίου μπορούσαν να περάσουν στη νεολαία τα εθνικά και πολιτικά μηνύματα της βρετανικής αυτοκρατορίας. Τέλος τα παιδιά στους προσκόπους θα πρέπει να εκπαιδεύονται σε ένα περιβάλλον χαράς, ευτυχίας σε αντίθεση με το προηγούμενο σύστημα της καταπίεσης στην εκπαίδευση που επικρατούσε εκείνη την εποχή παγκοσμίως.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ

ΕΥΡΩΠΗ-ΑΝΟΔΟΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

Η οικονομία των χωρών βασιζόταν στο πόσο μεγάλη εξάπλωση και επεκτατική ισχύ κατείχαν. Η Βρετανία μεταξύ άλλων, που μέχρι τότε ήταν η ισχυρότερη οικονομικά χώρα, χάρη στις πολυάριθμες αποικίες, είχε δημιουργήσει ένα κλίμα που την συνέφερε, και όλο και περισσότερα μέλη της κοινωνίας της επεδίωκαν την εξάπλωση. Αυτή η πολιτική δεν πέρασε απαρατήρητη, και φυσικά άλλες χώρες, μικρότερες ακόμη, άρχισαν να αποσκοπούν στο ίδιο. Στην περίπτωση της Γερμανίας, η αιφνίδια ανέγερση της χώρας και η σύγκρουση με τις ως τότε κυρίαρχες χώρες, οδήγησε στην εμφύλια διαμάχη που ονομάστηκε πρώτος Παγκόσμιος πόλεμος κάτι που θα συνέβαινε ούτως ή άλλως, αργά ή γρήγορα.

Η σύρραξη οδήγησε σε κρίση της βρετανικής οικονομίας, αλλά και στην εδαφική τους ακεραιότητα. Η πελώρια εξάπλωση της χώρας σε παγκόσμια κλίμακα δεν ήταν δυνατόν να διατηρηθεί. Η συρρίκνωση επήλθε και πολιτικά και κοινωνικά. Πλέον όλες οι χώρες ήθελαν μερίδιο του κόσμου, και διαφαινόταν στην παγκόσμια οικονομία. Αυτό οδήγησε στην αλλαγή της κοινωνίας πολλών χωρών, με κύριο μέλημα την ενοποίηση και ισχυροποίηση σε ένα ενιαίο σύνολο. Ο όρος Έθνος εμφανίστηκε ξανά, αυτήν την φορά ως σημαντικό σημείο αναφοράς. Μετατράπηκε σε ιδεολογία που οδηγεί το κράτος, όχι κάτι στάσιμο, αλλά κάτι πολύ πιο ενεργητικό και δυναμικό, επιθετικό και ακανθώδες. Η ιδεολογία που κλιμακώθηκε στα χρόνια πριν τον Μεγάλο Πόλεμο, και έπαιξε καθοριστικό ρόλο σε όλη την διάρκεια του αιώνα.

Πιο έντονο αυτό φαινόταν στα μεσαία κοινωνικά στρώματα, που επηρεαζόμενα από την ανάγκη για ανάδειξη της αξίας τους στο σύστημα και τον ιμπεριαλισμό που φαινόταν ιδιαίτερα ελκυστική πορεία να ακολουθήσουν, οδήγησε σε έντονες εκφράσεις πατριωτισμού και εθνικισμού. Στα τέλη τους 19ου αιώνα, αυτό ήταν κυρίαρχο χαρακτηριστικό πολλών χωρών, και με την άνθιση του εθνικισμού, το εκπαιδευτικό σύστημα έγινε μέσο «επιστράτευσης» για το εθνικιστικό ιδεώδες.

Ο προσκοπισμός στις αρχές του στην Αγγλία, η σχέση με τον μιλιταρισμό και οι πρώτες εσωτερικές διατριβές και διαφωνίες των ανωτέρων στελεχών του.

Αρχικά η έμπνευση για τις προσκοπικές δράσεις προέρχεται από τους ανιχνευτές προσκόπους του στρατού καθώς και την στρατιωτική καριέρα και ζωή του ιδρυτή του. Ήδη φαίνεται από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα τόσο στη Αγγλία αλλά και στη Γερμανία οι θέσεις για την έντονη στρατιωτικοποίησι των πολιτών αλλά κυρίως των νέων της εποχής είναι ορατές από το 1914 αλλά και μετά το τέλος του πρώτου παγκοσμίου πολέμου. Οι σχέσεις προσκοπισμού και μιλιταρισμού είναι στην αρχή έντονα συνδεδεμένες διότι πολλοί από τα κυρίαρχα στελέχη των προσκόπων προέρχονταν από

το χώρο του στρατού. Μερικά ακόμα κοινά χαρακτηριστικά είναι η πειθαρχία, η χρήση στρατιωτικού τύπου στολής και η έντονη σύνδεση των προσκόπων με το στρατό. Αν και ο Powell δεν επιθυμούσε την στρατιωτικοποίηση του προσκοπισμού έφερνε ποίο πολύ στον μιλιταρισμό. Κατά τη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου οι πρόσκοποι έπρεπε να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους πολίτες που είχαν ανάγκη. Ωστόσο λόγω της ταχύτατης διάδοσης του προσκοπισμού στην Αγγλία θα περάσει στην σφαίρα επιρροής της βρετανικής αυτοκρατορίας αλλά και της βασιλείας. Το 1909 ο βασιλείας Εδουάρδος θα θέσει υπό την προστασία του τον προσκοπισμό λόγω του καλού έργου που διαπράττει καθώς θα προτείνει στον Powell να παραιτηθεί από τα καθήκοντα του στο στρατό και να ασχοληθεί μόνο με την νεανική αυτή οργάνωση τον προσκοπισμό. Στις τάξεις των προσκόπων θα εμφανιστούν πολλές αντιμιλιταριστικές τάσεις. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την διάσπαση του σώματος των προσκόπων και τις πρώτες εσωτερικές διαφωνίες και διαμάχες και την παραίτηση του Powell από τον στρατό και την ενασχόληση του μόνο με τους προσκόπους. Οι λόγοι που οδήγησαν στα προαναφερθέντα γεγονότα είναι τα παρακάτω: αυτός που εναντιώθηκε στον Powell ήταν ο έφορος του Λονδίνου Francis Vane. Ο οποίος κατηγόρησε το σώμα των προσκόπων ότι προσπαθούσε να πειθαρχήσει την νεολαία της εργατικής τάξης. Οι κατηγορίες και οι διαφωνίες ήταν ορθές καθώς τα στελέχη που προωθούνταν στην ηγεσία των προσκόπων προέρχονταν από τον μιλιταριστικό χώρο και δεν γινόταν μέσω εκλογών που επιθυμούσαν οι δημοκρατικοί.

Η σχέση του προσκοπισμού με τα εργατικά στρώματα και το κουμμουνιστικό κίνημα.

Ένα ακόμα κύριο πρόβλημα που προέκυψε ήταν η σχέση του προσκοπισμού με τα λαϊκά και εργατικά στρώματα της κοινωνίας. Το πρόβλημα αυτό δεν ήταν μόνο στην Αγγλία αλλά ήταν παγκόσμιας κλίμακας πρόβλημα. Παρόλο που ο προσκοπισμός προσπάθησε να κρατήσει αταξικό χαρακτήρα. Στον προσκοπισμό συμμετείχαν σχεδόν όλες οι κοινωνικές τάξεις αν και υπήρχαν πολλές αντιπαραθέσεις και καχυποψίες μεταξύ των κοινωνικών στρωμάτων. Που ήθελαν να ανέλθουν κοινωνικά. Πολλά χαρακτηρίστηκα του προσκοπισμού η μεσαία τάξη τα δεχόταν σε αντίθεση με τα παιδιά της εργατικής τάξης που δεν ήταν εξοικειωμένα με την στρατιωτική πειθαρχία λόγω του διαφορετικού τρόπου ζωής των παιδιών στην επαρχία. Έντονη ήταν η αντιπαράθεση προσκοπισμού με τον κουμμουνισμό.

Η σχέση του Προσκοπισμού με τα λαϊκά και εργατικά κοινωνικά στρώματα ήταν ταραγμένες στα πρώτα χρόνια της ύπαρξής του. Αν και αντίθετο με τον χαρακτήρα του,

ιδεολογικά ο Προσκοπισμός κινούνταν με την άρχουσα τάξη, κάτι που δυσχέραινε τις σχέσεις του με τα λαϊκά στρώματα, που επεδίωκαν με τη σειρά τους να ανέλθουν κοινωνικά μέσω αυτού.

Η ίδια η εμφάνιση του προσκόπου ήταν νέα πραγματικότητα για τους νέους και νέες της εργατικής τάξης. Υπήρχε έντονο το στοιχείο του милитарισμού, η ιδέα της πειθαρχίας ήταν καινούρια. Έστω και ως μέσο ενοποίησης του κράτους, ήταν άθλος να ενταχθούν ομαλά στον Προσκοπισμό παιδιά των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων. Η αντίθεσή του πάντως με την πολιτική σε κάποιες περιπτώσεις ήταν ιδιαίτερα έντονη. Ο Προσκοπισμός αρνούνταν να λειτουργήσει ως κομματικός μοχλός. Η εμφάνιση πάντως του σοσιαλισμού και του κομμουνισμού επέδρασε στον Προσκοπισμό σε κάποιο βαθμό.

Στη Ρωσία και μετά στη Σοβιετική ένωση, υπήρχε κλίμα μεγαλύτερης αποδοχής αυτής της ιδέας, και στα μετέπειτα χρόνια του 1910 ο Προσκοπισμός βίωσε άνθιση στη χώρα. Το 1917, υπήρξε ένας διαχωρισμός σε δύο παρατάξεις-οργανώσεις, αλλά ένα χρόνο αργότερα ενώθηκαν πάλι, ακολουθώντας τη πολιτική αστάθεια των χρόνων εκείνων. Τα σοσιαλιστικά στοιχεία ήταν εμφανή σε μεγάλο βαθμό.

Στο πλέον Σοβιετικό κράτος, μετά τον θάνατο του Λένιν, ο Προσκοπισμός εκδιώχθηκε από την χώρα. Το ίδιο συνέβη σε αρκετά άλλα κράτη που ασπάζονταν τον σοσιαλισμό, και στην θέση του Προσκοπισμού ανήλθαν άλλες οργανώσεις, παρεμφερούς χαρακτήρα. Η αντιμετώπιση ήταν ίδια και σε φασιστικά καθεστώτα. Η εμφάνιση του ναζισμού εκτόπισε τον Προσκοπισμό, και πλέον όλη η ισχύς της νεολαίας ανήκε στο ισχυρότερο κόμμα. Η ιδέα πάντως, ακόμη και υπό αυτές τις συνθήκες, της παγκόσμιας ενοποίησης των νέων, υπήρχε, μέχρι το 1933, όπου και διαφάνηκε η διαφορά του Προσκοπισμού από τις πολιτικές ομάδες της εποχής.

Το φαινόμενο του αντικομμουνισμού στον ελληνικό προσκοπισμό

Ο αντικομμουνισμός ήταν η επίσημη πολιτική για το αστικό κράτος, νομικά πλέον κατοχυρωμένη με το νόμο 4229 "Περί μέτρων προστασίας του κοινωνικού καθεστώτος και προστασίας των ελευθεριών των πολιτών", το γνωστό "ιδιώνυμο", που ψηφίστηκε το 1929 μετά από πρόταση της κυβέρνησης Βενιζέλου.

Σε αυτή την κατάσταση το ΣΕΠ προσπάθησε να ακολουθήσει την πιο ήπια πολιτική, εκείνη της ουδετερότητας και της μη εμπλοκής του στην πολιτική. Η 'Προσκοπική Ηχώ' αναφέρει: *"Το ΣΕΠ ουδεμίαν πολιτικήν χροιάν έχει. Απαγορεύεται ρητώς εις αξιωματικούς του Σώματος και εις Προσκόπους να παρευρίσκονται εν στολή εις συγκεντρώσεις πολιτικής φύσεως και εις διαδηλώσεις"*

Στην περίπτωση της καθολικής μαλτέζικης κοινότητας της Κέρκυρας, πλήρως

ενσωματωμένης στην τοπική κοινωνία ήδη από τις αρχές του 1900, τα γε-γονότα του βομβαρδισμού και της κατάληψης της Κέρκυρας από τις ιταλικές δυνάμεις την 31 Αυγούστου του 1923, στην πρώτη μείζονα εξωτερική κρίση του μεσοπολέμου για την Ελλάδα μετά την Μικρασία (Χατζηιωσήφ, 2003: 53), δρομολόγησαν αντιδράσεις και εθνικιστικές συμπεριφορές που οδήγησαν στην καχυποψία και την πολεμική μεταξύ των δύο κυρίαρχων θρησκευτικών κοινοτήτων, των Ορθοδόξων και των Καθολικών για τα επόμενα 25 χρόνια. Αυτή η πολεμική θα έκλινε τραγικά για κάποιους κερκυραίους ιταλικής υπηκοότητας που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τον τόπο που γεννήθηκαν και να φύγουν πρόσφυγες στην Ιταλία μεταξύ του 1940 και του 1944 μετά και την ιταλική κατοχή του νησιού (Κλήμης, 2002: 288 & Δαφνής, 1966).

Η σχέση του Προσκοπισμού με τα λαϊκά και εργατικά κοινωνικά στρώματα ήταν παραγμένες στα πρώτα χρόνια της ύπαρξής του. Αν και αντίθετο με τον χαρακτήρα του, ιδεολογικά ο Προσκοπισμός κινούνταν με την άρχουσα τάξη, κάτι που δυσχέραινε τις σχέσεις του με τα λαϊκά στρώματα, που επεδίωκαν με τη σειρά τους να ανέλθουν κοινωνικά μέσω αυτού.

Η ίδια η εμφάνιση του προσκόπου ήταν νέα πραγματικότητα για τους νέους και νέες της εργατικής τάξης. Υπήρχε έντονο το στοιχείο του μιλιταρισμού, η ιδέα της πειθαρχίας ήταν καινούρια. Έστω και ως μέσο ενοποίησης του κράτους, ήταν άθλος να ενταχθούν ομαλά στον Προσκοπισμό παιδιά των χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων. Η αντίθεσή του πάντως με την πολιτική σε κάποιες περιπτώσεις ήταν ιδιαίτερα έντονη. Ο Προσκοπισμός αρνούνταν να λειτουργήσει ως κομματικός μοχλός. Η εμφάνιση πάντως του σοσιαλισμού και του κομμουνισμού επέδρασε στον Προσκοπισμό σε κάποιο βαθμό.

Στη Ρωσία και μετά στη Σοβιετική ένωση, υπήρχε κλίμα μεγαλύτερης αποδοχής αυτής της ιδέας, και στα μετέπειτα χρόνια του 1910 ο Προσκοπισμός βίωσε άνθιση στη χώρα. Το 1917, υπήρξε ένας διαχωρισμός σε δύο παρατάξεις-οργανώσεις, αλλά ένα χρόνο αργότερα ενώθηκαν πάλι, ακολουθώντας τη πολιτική αστάθεια των χρόνων εκείνων. Τα σοσιαλιστικά στοιχεία ήταν εμφανή σε μεγάλο βαθμό.

Στο πλέον Σοβιετικό κράτος, μετά τον θάνατο του Λένιν, ο Προσκοπισμός εκδιώχθηκε από την χώρα. Το ίδιο συνέβη σε αρκετά άλλα κράτη που ασπάζονταν τον σοσιαλισμό, και στην θέση του Προσκοπισμού ανήλθαν άλλες οργανώσεις, παρεμφερούς χαρακτήρα. Η αντιμετώπιση ήταν ίδια και σε φασιστικά καθεστώτα. Η εμφάνιση του ναζισμού εκτόπισε τον Προσκοπισμό, και πλέον όλη η ισχύς της νεολαίας ανήκε στο ισχυρότερο κόμμα. Η ιδέα πάντως, ακόμη και υπό αυτές τις συνθήκες, της παγκόσμιας ενοποίησης των νέων, υπήρχε, μέχρι το 1933, όπου και διαφάνηκε η διαφορά του Προσκοπισμού από τις πολιτικές ομάδες της εποχής.

Νεολαιϊστικές Οργανώσεις

Εθνική Ένωσης Ελλάς

Οι ραγδαίες πολιτικές εξελίξεις και η άμεση σύνδεση του προσκοπισμού με τις επίσης πολιτικές ιδεολογίες, οδήγησαν στη δημιουργία πολιτικών νεολαιστικών οργανώσεων με σκοπό, τη διάδοση πολιτικής προπαγάνδας για την εξυπηρέτηση συμφερόντων.

Η σημαντικότερη οργάνωση του χώρου, ιδρύθηκε το από πρόσφυγες εμπόρους της Μ.Ασίας που αντιμετώπιζαν τον εβραϊκό ανταγωνισμό. Κατά άλλη άποψη, η κύρια ιδεολογία της οργάνωσης ήταν ο αντικομμουνισμός, αλλά επειδή στις κατώτερες τάξεις των Εβραίων ήταν διαδεδομένος ο κομμουνισμός, προέκυψε ο αντισημιτισμός ως δευτερεύουσα ιδεολογία, η **“Εθνική Ένωσης Ελλάς”** η επονομαζόμενη **“ΕΕΕ”**, ιδρυτής της και πρόεδρός της ήταν ο έμπορος Γεώργιος Κοσμίδης, γραμματέας της ο τραπεζίτης Δ. Χαριτόπουλος, ενώ τη δράση της προπαγάνδιζε ο αρχισυντάκτης της εφημερίδας **“Μακεδονία”** της Θεσσαλονίκης, Νίκος Φαρδής. Το καταστατικό της ΕΕΕ, που είχε συσταθεί ως αλληλοβοηθητικό σωματείο, επέτρεπε μόνο σε Χριστιανούς να γίνουν μέλη της. Τα μέλη της ΕΕΕ, που ήταν κυρίως πρόσφυγες, έφτασαν το 1931 τα 7.000, από τα οποία τα 3.000 στη Θεσσαλονίκη. Στα εγκαίνια της αντισημιτικής οργάνωσης 3Ε (Εθνική Ένωση «Ελλάς»), παραβρέθηκε ο Στυλιανός Γονατάς ως Υπουργός Γενικός Διοικητής Μακεδονίας στις 4 Ιανουαρίου 1931. Με την ΕΕΕ ανέπτυξαν επαφές και άλλα γνωστά πρόσωπα της εποχής, όπως ο Μίκης Μελάς γιος του Μακεδονομάχου Παύλου Μελά και ιδρυτής του παραρτήματος της ΕΕΕ στην Κηφισιά, όπου βρισκόταν η κατοικία του.

Οι τριεψιλίτες συμμετείχαν σε επίσημες παρελάσεις σε εθνικές εορτές και είχαν αναπτύξει παραστρατιωτική δράση. Η ΕΕΕ είχε τη στήριξη του Βενιζελικού πολιτικού **Λεωνίδα Ιασωνίδη**. Στο πλαίσιο του αντικομμουνισμού οι τοπικές αρχές στη βόρεια Ελλάδα ανέχονταν, αν δε συνεργάζονταν με την ΕΕΕ, ενώ φημολογούταν ότι η αστυνομία και ο στρατός δείχναν απροθυμία στη δίωξή τους.

Σε συνεργασία με την εφημερίδα **Μακεδονία** της Θεσσαλονίκης η ΕΕΕ εξαπέλυσε μία μανιώδη αντισημιτική εκστρατεία. Έλαβαν χώρα αρκετά περιστατικά που κορυφώθηκαν τον Ιούλιο του 1931 στο **πογκρόμ του Κάμπελ**, μιας εβραϊκής συνοικίας της Θεσσαλονίκης που πυρπολήθηκε. Τον επόμενο χρόνο πραγματοποιήθηκε δίκη με κατηγορούμενους το Φαρδή, αρχισυντάκτη της «Μακεδονίας» που είχε υποκινήσει τα επεισόδια, και μέλη της ΕΕΕ, οι οποίοι αθώωθηκαν.

Τον Ιούνιο του 1933 η ΕΕΕ οργάνωσε την «προς Αθήναις πορεία», μία πορεία 3.000 Χαλυβδόκρανων στην οποία οι αστοί πολιτικοί επεφύλαξαν θερμή υποδοχή. Η ηγεσία της οργάνωσης ανακοίνωσε ότι μετασχηματίζεται σε πολιτικό κόμμα. Η κρατική χρηματοδότησή της διακόπηκε και πολλά μέλη της αποχώρησαν, με αποτέλεσμα να ανακληθεί η απόφαση από το κεντρικό διοικητικό συμβούλιο της Θεσσαλονίκης και να ξανασυσταθεί ως «σωματειακή οργάνωσις» αποβλέποντας στην εκ νέου στήριξη από το κράτος.

η ΕΕΕ διατηρούσε στρατιωτική οργάνωση και νεολαία, τους **“Αλκίμους”** με στολές και εμφάνιση παρόμοια με εκείνη των Ι-ταλών νέων φασιστών, των **“Ballila”** (8 – 14 χρόνων) και των «Avanguardisti» (Πρωτοπόρων 14 – 18 χρόνων). Οι δραστηριότητες των Αλκίμων, όσο αυτές άγγιζαν την νομιμότητα, προσομοιάζαν σε εκείνες των Προσκόπων λόγω της

ομοιομορφίας και της ύπαρξης στολής, της ιδιαίτερης ενασχόλησής τους με τη σωματική ρώμη και την πειθαρχία, καθώς επίσης και τη διαβίωσή τους στην ύπαιθρο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Ωστόσο η κύρια ενασχόλησή τους ήταν οι επιθέσεις κατά στοχοποιημένων κοινωνικών ομάδων, όπως ήταν οι εβραίοι και οι κομμουνιστές. Παρά το γεγονός ότι η κοινωνική σύνθεση των μελών των φασιστικών αυτών ομάδων ήταν κυρίως μικροαστική ή εργατική, ωστόσο δεν διέθεταν συνείδηση της ταξικής τους θέσης. Όπως πολλές πολιτικές οργανώσεις, η ΕΕΕ διαλύθηκε από τη δικτατορία του Μεταξά. Επανασυστήθηκε αφότου η Θεσσαλονίκη πέρασε στους Γερμανούς το 1941. Όμως και οι φασιστικές οργανώσεις της εποχής εκμεταλλεύτηκαν τη θετική παρουσία και άποψη που είχαν οι πολίτες των αστικών κυρίως περιοχών για τον Προσκοπισμό, προβάλλοντας την ίδρυση **Φασιστικού Σώματος Προσκόπων** στα 1927. Διαβάζουμε στην εφημερίδα **“ΣΚΡΙΠ”** : *“Πανελλήνιος Συναγερμός υπέρ του Φασισμού. Καταρτισμός Φασιστικού Σώματος Προσκόπων. Αθρόα τη-λεγγραφήματα εξ όλων των Επαρχιών. Η φασιστική Ιδέα κατακτά έδαφος, τόσον εις την πρωτεύουσαν όσον και εις όλας ανεξαιρέτως τας επαρχίας.... Σώμα Φασιστών Προσκόπων*

Χριστιανική Αδελφότητα

Η **ΧΑΝ** (Χριστιανική Αδελφότητα Νέων) ιδρύθηκε επίσημα το 1921 ως τμήμα της αμερικανικής Young Men's Christian Association (YMCA), άρχισε τη δραστηριότητά της στο χώρο της χριστιανικής νεολαίας σαν Σωματείο Ιδιωτικού Δικαίου, κοινωφελές, μη κερδοσκοπικό, με έδρα τη Θεσσαλονίκη. Έχει αθλητικά τμήματα μπάσκετ, βόλεϊ, κολύμβησης, ιστιοπλοΐας, και στίβου.

Αποτελεί παράρτημα της ΧΑΝ(Χριστιανική Αδελφότητα Νέων, YMCA), μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης (χριστιανικό κίνημα) που δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 110 χώρες και ιδρύθηκε στο Λονδίνο το 1844.

Οργάνωσις Ελπιδοφόρων εν Ελλάδι

Στο χώρο των πολιτικών νεολαίων που εκμεταλλεύτηκαν τόσο το όνομα όσο και τις πρακτικές του Προσκοπισμού για να προσελκύσουν νέους, προστέθηκε και η Οργάνωση του Ν. Θ. Ρακτιβάν **“Οργάνωσις Ελπιδοφόρων εν Ελλάδι”** στα 1934. Η οργάνωση είχε γενικά ηθικοπλαστικούς στόχους για τη διαπαιδαγώγηση των νέων παιδιών από 12 έως 18 ετών. Η μεθοδολογία της ωστόσο, με τη μάθηση μέσα από το παιχνίδι, τη ζωή στη φύση και τη λειτουργία ομάδων ελπιδοφόρων, παρέπεμπε άμεσα στην προσκοπική παιδαγωγική (Ρακτιβάν, 1934).

Σώμα Ελληνίδων Οδηγών

Μια νεολαιίστικη οργάνωση με απόλυτη συνάφεια με τους Προσκόπους, ήταν το Σώμα Ελληνίδων Οδηγών (ΣΕΟ), που ιδρύθηκε στα 1932 και είχε πάντα στενές σχέσεις με το Σ.Ε.Π. Ήδη ένα χρόνο πριν είχε αρχίσει το “Οδηγικό παιχνίδι” με τη Μαρί Ασπιώτη στην Κέρκυρα, σε αυτή την επαρχιακή πόλη της Ελλάδας με την αξιόλογη βιομηχανική ανά-πτυξη στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα (Αρχείο ΤΤ ΣΕΟ Κέρκυρας). Γρήγορα ο Οδηγισμός επεκτάθηκε σε όλη την Ελλάδα, προσφέροντας διέξοδο σε εκατοντάδες νέες γυναίκες και συμβάλλοντας στην χειραφέτησή τους, σε μια εποχή που το κίνημα για τα δικαιώματα των γυναικών στην Ελλάδα ήταν υποτυπώδες και τα νέα κορίτσια ήταν αναγκασμένα να μένουν στο σπίτι. Βέβαια η νέα αυτή οργάνωση δεν είχε την ίδια υποδοχή από όλους τους χώρους. Μόλις ένα χρόνο αργότερα, το 1933, το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού έγινε συνδεδεμένο μέλος της WAGGGS.

Ένα πρόσωπο που έχει άμεση σχέση με την ίδρυση των Οδηγών στην Ελλάδα, την προσπάθεια χειραφέτησης μέσα από τις οδηγικές δράσεις των νέων κοριτσιών της δεκαετίας του 1930, την γενναία απόφαση για αυτοδιάλυση του Σώματος μπρος στον μονόδρομο της ενσωμάτωσης με την μεταξική ΕΟΝ στα 1939, την συμμετοχή της στην Εθνική Αντίσταση και την οργάνωση συσσιτίων για παιδιά, και τέλος την απόλυτα “εσκεμμένη και σκοπούμενη” απουσία της από το ΣΕΟ, είναι **η Άννα Καλοτύχου – Κουρμούλη**. Η αιγυπτιώτισσα Άννα Καλοτύχου, από τα πιο δραστήρια στελέχη του ελληνικού Οδηγισμού στην Αίγυπτο της δεκαετίας του είκοσι, εμφανίζεται μέσα από την αρθρογραφία της και τα έγγραφα της εποχής, ως η πραγματική ιδρύτρια και θεμελιωτής του Ελληνικού Οδηγισμού.

Το 1939 με δημοκρατική συνείδηση το Σώμα αρνήθηκε στον Ιωάννη Μεταξά την ενσωμάτωση του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού στην δικτατορική **Εθνική Οργάνωση Νέων νική**. Έτσι, το Σ.Ε.Ο. αυτοδιαλύεται και επανιδρύεται μετά την απελευθέρωση το 1945, ενώ το 1948 προχώρησε στην πλήρη ένταξη στη WAGGGS.

Η οργάνωση δημιούργησε ειδικές ομάδες για κορίτσια με αναπηρία το 1951, ενώ από το 1995, τα παιδιά με ειδικές ανάγκες ενσωματωθηκαν σε όλες τις μονάδες.

Το 1990 πραγματοποιήθηκε μια γενική αναθεώρηση του προγράμματος της οργάνωσης, καθώς πλέον δεχόταν και αγόρια, ενώ εισήχθη ένα νέο τμήμα για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας, τα Αστέρια. Κατά την οργάνωση, στόχος του Οδηγισμού είναι να παρέχει ευκαιρίες σε παιδιά και νέους (ηλικίας από 5 έως 17 ετών) για:

να προκαλέσουν τους εαυτούς τους σε νέες περιπέτειες και να αποκτήσουν εμπειρίες

- να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και τις ικανότητές τους
- να αναπτύξουν το δικό τους προσωπικό σύστημα αξιών, ώστε να δίνουν νόημα και κατεύθυνση στη ζωή τους
- να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να γίνουν ικανοί να παίρνουν αποφάσεις
- να κάνουν νέες φιλίες και να διασκεδάζουν
- να γίνουν πιο ανεκτικοί, δίκαιοι, ευγενικοί, τίμιοι
- να μάθουν την αξία της ομαδικής δουλειάς και να αναπτύσσουν ηγετικές ικανότητες
- να αγαπούν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον

- να κατανοούν και να μαθαίνουν τον κόσμο, τους ανθρώπους και τις διαφορετικές κουλτούρες.

Κατά την οργάνωση, βασικές αρχές του Οδηγισμού είναι οι εξής:

- Δέχεται παιδιά και νέους ανεξάρτητα από την καταγωγή, την εθνικότητα, το θρήσκευμα, την κοινωνική και οικονομική κατάσταση της οικογένειάς τους, καθώς και παιδιά και νέους με αναπηρίες, αρκεί να είναι πρόθυμοι να δώσουν την Οδηγική Υπόσχεση.
- Σέβεται την πολιτιστική ταυτότητα και τη διαφορετικότητα ατόμων και χωρών.
- Βασίζεται απόλυτα στην εθελοντική προσέλευση και εργασία των μελών του.
- Ενθαρρύνει την αρμονική συνεργασία παιδιών και ενηλίκων και φροντίζει για την ισότιμη κατανομή ευθυνών σε άνδρες και γυναίκες.

Ο Προσκοπισμός εξαπλώθηκε γρήγορα και σε μεγάλο βαθμό ανά τα κράτη. Πλέον, οι νέοι μπορούσαν χρονικά να ασχοληθούν με την κοινωνική ζωή, να βιώσουν και να απολαύσουν προνόμια που ως τότε ήταν μόνο της αστικής τάξης. Αυτό ήταν σχεδόν ταυτόχρονο σε πολλές χώρες της Ευρώπης, μια απόδειξη του ρόλου της εξάπλωσης του Προσκοπισμού στις μεσαίες κοινωνικές τάξεις. Φυσικά, τα μεγάλα κράτη έπαιξαν ρόλο στην εξάπλωσή του στις υπόλοιπες χώρες του κόσμου, αλλά δεν χρειάστηκε ιδιαίτερη φροντίδα για να ανθίσει. Ίσως λόγω της εθνικιστικής ιδεολογίας με την οποία συνόρευε, το οποίο φάνηκε στα Βαλκάνια με τους βαλκανικούς πολέμους, και πιο εκτεταμένα το 1914, όταν ξέσπασε ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος.

Ο προσκοπισμός εξαπλώνεται παγκοσμίως.

Ο Robert Baden Powell αρχικά δεν πίστευε ότι η προσκοπική κίνηση θα εξαπλώνονταν με τόσο γρήγορο ρυθμό σε όλο τον κόσμο. Καθώς δεν οφείλονταν μονό στην σφαίρα επιρροής της βρετανικής αυτοκρατορίας. Αυτό φαίνεται και στα προσκοπικά σωματεία που ιδρύθηκαν στην Ελλάδα και τις ΗΠΑ από κάποιο τυχαίο γεγονός. Οι λόγοι που οδήγησαν στο να αναπτυχθεί ο προσκοπισμός είναι από τα γεγονότα και τις εξελίξεις που συνέβησαν εκείνη την περίοδο όπως: η ανάπτυξη της μεσαίας τάξης, η ανακάλυψη της νεότητας και του ελεύθερου χρόνου, ο εθνικισμός που αρχισέ να επικρατεί σε πολλές χώρες και ο αστικός φιλελευθερισμός. Όλα αυτά είχαν προετοιμάσει το έδαφος για την ανάπτυξη του προσκοπισμού σε κράτη που είχαν πολλά κοινά κοινωνικοπολιτικά συστήματα και κοινές επιδιώξεις για τη νεολαία τους. Σε χώρες που βρισκόταν υπό βρετανική κυριαρχία ήταν εύκολη η ανάπτυξη της

προσκοπικής κίνησης χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν γινόταν πάντα χωρίς προβλήματα και εντάσεις. Μέσω της εξάπλωσης του προσκοπισμού στον κόσμο οι άγγλοι είδαν μια ευκαιρία για σύσταση οργανωμένης διεθνούς Προσκοπικής Κίνησης. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσαν να ελέγχουν και να επεμβαίνουν στην παγκόσμια κίνηση με ό,τι επιπτώσεις και είχε για τα άλλα κράτη καθώς για την αγγλική εξωτερική πολιτική θα κάλυπτε τα συμφέροντα της. Αυτή η πολιτική των άγγλων είχε ως αποτέλεσμα κατά τη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου να περεχέι την ικανότητα στον αγγλικό μητροπολιτικό Προσκοπισμό, με τη συνδρομή και του Βρετανικού Υπουργείου Εξωτερικών να επιβλέπει και ελέγχει ως ένα βαθμό και τον ελληνικό προσκοπισμό στα πρώτα του βήματα μέχρι να συσταθεί χωρίς την επιβλέψει από τους άγγλους.

Οι κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα στις αρχές του 20^{ου} αι που οδήγησαν στην ανάπτυξη και δημιουργία του προσκοπισμού

Προς τα τέλη του 19^{ου} αιώνα αρχές 20^{ου} η Ελλάδα βρίσκεται αντιμέτωπη με πολλά οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά, στρατιωτικά και εθνικά προβλήματα και άλλα θέματα που την επηρεάζουν είτε σε μεγάλο είτε σε μικρό βαθμό στην ανάπτυξη της καθώς και στο να συμβιβάζει με τα πολιτικά γεγονότα που λαμβάνουν χώρα σε όλο τον κόσμο και αποτελούν παγκόσμια προβλήματα όπως οικονομική κρίση που θα επηρεάσει και την Ελλάδα στην οικονομία της η οποία είναι επί το πλείστον αγροτική και εμπορική. Μετά τις αλλεπάλληλες ήττες του στρατού το εθνικό φρόνιμα είναι πεσμένο. Μέχρι το κίνημα στο Γουδί το 1909 και τον ερχομό του Βενιζέλου στην Ελλάδα. Όπου αυτή την περίοδο γενάτε στον ελλαδικό χώρο ο εθνικός και πατριωτικός χαρακτήρας του κράτους μέσω της Μεγάλης Ιδέας. Δηλαδή στην επέκταση των συνόρων του κράτους σε περιοχές όπου υπάρχει το ελληνικό στοιχείο κυρίως στη Μικρά Ασία και αλλού. Αυτό θα πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων, στον Α παγκόσμιο πόλεμο και με τον τραγικό επίλογο για την Ελλάδα τη Μικρασιατική καταστροφή και το οριστικό τέλος της Μεγάλης Ιδέας. Επιπλέον με το ερχομό του Βενιζέλου ο οποίος θα προσπαθήσει να εξυγχρονήσει την Ελλάδα μέσω σημαντικών μεταρρυθμίσεων τόσο σε οικονομικό, κοινωνικό αλλά και σε πολιτικό κομμάτι όπως και στην διαπαιδαγώγηση των νέων έτσι ώστε να περάσουν στην νεολαία τα πολιτικά αλλά και

κοινωνικά μηνύματα που θέλουν αλλά και στο να αναγεννηθεί το εθνικό φρόνημα της νεολαίας της Ελλάδας μέσω του προσκοπισμού . Όλα τα παραπάνω γεγονότα συντέλεσαν με τέτοιο τρόπο ώστε να αναδειχθεί ο δρόμος στο να ιδρυθεί το ελληνικό σώμα προσκόπων στην Ελλάδα το έτος 1910.

Η γένεση του ελληνικού προσκοπισμού και τα πρόσωπα που συνέβαλλαν στην ίδρυση του

Η ανάπτυξη των μεσαίων στρωμάτων και η δυναμική τους παρουσία στην οι-κονομική και κοινωνική ζωή των αστικών κέντρων, είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες επέκτασης της προσκοπικής κίνησης στον κόσμο, όπως και στην Ελλάδα. Ακόμα ο προσκοπισμός συστάθηκε την ίδια περίοδο με τον βενιζελισμό και τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού της χώρας από τον Βενιζέλο όταν είχε την εξουσία.

Ο ιδρυτής του προσκοπισμού στην Ελλάδα ήταν ο **Αθανάσιος Λευκαδίτης** μια εμβληματική μορφή που ανάδειξε στο έπακρο τον ελληνικό αθλητισμό στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Ο Λευκαδίτης όταν συμμετείχε με την ελληνική ομάδα στους Ολυμπιακούς αγώνες που διεξάγονταν στην Μεγάλη Βρετανία ήρθε για πρώτη φορά σε επαφή με τον αγγλικό προσκοπισμό και τον ιδρυτή του Robert Baden Powell. Όταν επέστρεψε στην Ελλάδα προσπάθησε να ιδρύσει μια αντίστοιχη νεανική οργάνωση όμοια με αυτή του αγγλικού προσκοπισμού. Τα κίνητρα του ίδιου ήταν κυρίως παιδαγωγικά με απώτερο στόχο την ορθή διαπαιδαγώγηση των νέων της εποχής. Τελικά το σώμα ελλήνων προσκόπων ιδρύεται και τυπικά από το Λευκαδίτη το Νοέμβριο του 1910. Η παρουσίαση του προγράμματος των προσκόπων γίνεται από τον Λευκαδίτη σε μία διάλεξη του στον Παρνασσό τον Φλεβάρη του έτους 1911. Στην παρουσίαση μεταξύ του κοινού παραβρίσκονταν και εξέχουσες προσωπικότητες που είχαν διακριθεί στην πολιτική, την οικονομία καθώς και στελέχη από τον ελληνικό στρατό. Με την βοήθεια αυτών ο προσκοπισμός αποκτά ισχυρά άτομα που θα τον στηρίξουν στα πρώτα χρόνια συγκρότησης της νεανικής αυτής κίνησης των προσκόπων. Κυρίως την καθοδήγηση και οργάνωση των προσκόπων καθώς συμμετέχουν και οι ίδιοι είτε ως απλά μέλη είτε ως στελέχη διοίκησης στα ανώτερα αξιώματα των προσκόπων. Μια εξέχουσα προσωπικότητα στις αρχές της σύστασης του προσκοπισμού ήταν και Κωνσταντίνος Μελάς ο οποίος ήταν γόνος μιας ιστορικής οικογένειας από την Ήπειρο.

Επίσης ήταν αδελφός του Παύλου Μελά του Μακεδονομάχου. Ο ίδιος υπηρέτησε και ως αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού, με αποτέλεσμα να έχει πολλές και σημαντικές γνωριμίες με εξέχουσες προσωπικότητες της εποχής γεγονός που ωφέλησε σε αρκετό και ικανοποιητικό βαθμό την προσκοπική κίνηση. Ο Κωνσταντίνος Μελάς ήταν μέλος του εκπαιδευτικού ομίλου καθώς και γενικός έφορος των προσκόπων το 1912. Ήταν στενός φίλος και συνεργάτης του Λευκαδίτη. Ο Μελάς είχε παρουσίαση ιδιαίτερα σημαντικές προτάσεις για διαπαιδαγώγηση των παιδιών. Ο ίδιος συμμετείχε ενεργά στην πολιτική σκηνή της Ελλάδας καθώς επίσης ήταν υποστηρικτής αλλά και φίλος του Βενιζέλου καθώς συμφωνούσε με τις πολιτικές και τα οράματα του Βενιζέλου για μια εκσυγχρονισμένη Ελλάδα.

Από την άλλη πλευρά οι δύο πρωτεργάτες του προσκοπισμού δεν είχαν μόνο κοινά κίνητρα αλλά και διαφορετικά τα οποία παρατίθενται παρακάτω: αν για τον ιδρυτή του ελληνικού προσκοπισμού **Αθανάσιο Λευκαδίτη** τα κίνητρα της ενασχόλησης με τον προσκοπισμό ήταν κυρίως η ηθική και σωματική διάπλαση των νέων ανθρώπων, για τον θεμελιωτή της προσκοπικής κίνησης στην Ελλάδα **Κ. Μελά**, το όραμά του ήταν κυρίως κοινωνικό. Τους στόχους που έθεσε ως υπεύθυνος της κίνησης για πολλά χρόνια, μπορεί κανείς να τους κατατάξει μεταξύ των πιο προοδευτικών και με κοινωνική ευαισθησία για το αύριο του τόπου και τη νέα γενιά. Οι στόχοι του για εκπαιδευτική και κοινωνική μεταρρύθμιση, ταυτίστηκαν με εκείνους που έθεσαν τα πιο πρωτοπόρα τμήματα της ελληνικής αστικής τάξης του ριζοσπαστικού φιλελευθερισμού των αρχών του 20ου αιώνα. Τέλος, σύμφωνα με το μητρώο των προσκόπων αναγράφονται 5 μέλη ως ιδρυτές της προσκοπικής κίνησης στην Ελλάδα τα ονόματα των οποίων είναι: ο **Αθανάσιος Λευκαδίτης**, ο **Κωνσταντίνος Μελάς**, ο **Νικόλαος Πασπάτης**, ο **Γεώργιος Πάνας** και ο **Φίλιππος Χρυσοβελόνης**.

Η ένθερμη υποστήριξη που οι εφημερίδες της εποχής έδιναν στον Προσκοπισμό είχε μεγάλη επίδραση στην μετέπειτα εξέλιξή του. Ως επί των πλείστων, οι εφημερίδες διακηρύττονταν την μεγάλη αξία του Προσκοπισμού σε μιλιταριστικό επίπεδο, που λειτουργεί εμφανώς αλλά και σιωπηλά, απευθυνόμενος προς όλους και ανοιχτός για όλους τους ενδιαφερόμενους νέους. Επιπρόσθετα, έγινε πρώτη δημόσια αναφορά σε δικαιώματα και των νεαρών κοριτσιών, αλλά και σε άλλα θέματα πρωτόγνωρα για την ελληνική κοινωνία. Η αποδοχή των Προσκόπων ως ιδέα αρχικά και πραγματικότητα μετέπειτα είχε σε μεγάλο βαθμό επιτευχθεί.

Οι εφημερίδες δεν σταμάτησαν εκεί. Η υποστήριξη έγινε ανάλυση της έννοιας Πρόσκοπος, του ΣΕΠ και του τι συνεπάγεται. Οι δράσεις και οι συνήθειές τους καταχωρούνταν τακτικά σε όλο και περισσότερες εφημερίδες, και όλο και πλήθαιναν οι αναφορές για τις δράσεις του Προσκοπισμού από πολιτικούς και δημόσια πρόσωπα, κάτι που μεγάλωνε το κλίμα αποδοχής ακόμη περισσότερο. Πλέον, ο Προσκοπισμός είχε ριζώσει στην Ελλάδα.

Η σχέση του στρατού με τον προσκοπισμό και οι αξιωματικοί του στρατού ως βαθμοφόροι του ΣΕΠ.

Το σώμα των ελλήνων προσκόπων μετά την ίδρυση του στην Αθήνα επεκτάθηκε γρήγορα και στον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο. Κυρίως λόγω των δωρεών και των πολιτικών που εφάρμοσε ο **Βενιζέλος** και άλλοι φιλελεύθεροι αστοί. Αρχικά ως βαθμοφόροι των προσκόπων διατέλεσαν ανώτατοι αξιωματικοί του στρατού. Οι πρόσκοποι λόγω της στενής τους σύνδεσης με το στρατό είχαν πολλά κοινά στοιχεία όπως η πειθαρχία, η στρατιωτικού τύπου στολή και γενικά ο έντονος στρατιωτικός χαρακτήρας των προσκόπων τα πρώτα χρόνια από την ίδρυση τους. Η στρατιωτικοποίηση και ο εθνικοπατριωτικός παροξυσμός εμφανίζονται ως απάντηση σε ορατούς ή αόρατους εχθρούς, για να συνδέσουν πάντα στο τέλος την τύχη του κράτους, και μοιραία της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, με κεντρικές πολιτικές αποφάσεις. Καθώς ο προσκοπισμός αναπτύσσονταν την περίοδο που ξέσπασαν οι βαλκανικοί πόλεμοι και ο Α παγκόσμιος πόλεμος. Κατά τη διάρκεια των οποίων οι πρόσκοποι έπρεπε να ακολουθήσουν και να βοηθήσουν το στρατό με οποιονδήποτε τρόπο είτε με την στράτευση τους είτε την παροχή άλλων υπηρεσιών όπως η μεταφορά τροφίμων ή πολεμοφοδίων, περίθαλψη των τραυματιών καθώς και να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους πολίτες που έχουν ανάγκη. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την έντονη στρατιωτικοποίηση των προσκόπων.

Τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων της εποχής που ιδρύθηκε το σώμα ελλήνων προσκόπων.

Μετά την επίσημη ίδρυση των προσκόπων οι εφημερίδες της εποχής αγκάλιασαν την νεανική αυτή οργάνωση με διάφορους τρόπους αλλά κυρίως με το να γράφουν αλλά και να προβάλλουν άρθρα για τον προσκοπισμό, καθώς για τα οφέλη που λαμβάνει η κοινωνία αλλά συγκεκριμένα ένα μέρος της κοινωνίας που τα παιδιά και οι έφηβοι της εποχής αυτής. Όλες οι εφημερίδες εκείνης της περιόδου ανεξάρτητα αν υποστηρίζανε το Βενιζέλο ή οι αντίπαλες στο κυβέρνηση των βενιζελικών έγραφαν πάντα θετικά για τον προσκοπισμό καθώς των επαινούσαν σύμφωνα πάντα με εφημερίδες που έχουν σωθεί και διατηρηθεί από εκείνη την περίοδο που φυλάσσονται σε διάφορες αρχειακές υπηρεσίες. Πολλές φορές οι συντάκτες ή ιδιοκτήτες των εφημερίδων παρουσίαζαν άρθρα στις εφημερίδες τους που είχαν αναφέρει οι έφοροι ή άλλα στελέχη των πρόσκοπων σε διάφορες συνελεύσεις ή συγκεντρώσεις των προσκόπων. Μερικά παραδείγματα με σχετικά αποσπάσματα είναι: εφημερίδα ακρόπολις <“Ο σκοπός μας, μας έλεγε ο κ. Μελάς είναι να προετοιμάσουμε στρατιώτες για τον πόλεμο. Άνδρας δυνατούς, με όλας τας γνώσεις που πρέπει να έχει ο τέλειος στρατιώτης και να τους συνειθίσουμε εις την ζωήν της υπαίθρου και της υγείας. Τους μανθάνομεν ό,τι μανθάνουν οι Άγγλοι σκάουτς-μπόυς, οι οποίοι είναι απαραίτητοι σήμερα δια τον στρατόν τους(Ακρόπολις, 1912, 30 Ιανουαρίου :1). >, <“Εις τον Ελληνικόν Προσκοπισμόν ήρχισεν από τα μέσα του 1913 η ίδρυσις και Ομάδων διά κορίτσια... Ιδιαίτερος εθαύμασθη η συμμετοχή της Ομάδος εις τας Προσκοπικάς επιδείξεις του Σταδίου κατά τα έτη 1914 και 1915, κατά τας οποίας αι Ελληνίδες Πρόσκοποι εγκατέστησαν σταθμούς πρώτων βοηθειών και παρέσχον τας πρώτας βοηθείας ως αδελφαί – νοσοκόμοι” (Ησαΐας, 1949: 111).>,< Η εφημερίδα ΣΚΡΙΠ γράφει σχετικά: Ελληνίδες Πρόσκοποι. “Την Κυριακήν εις το Στάδιον κατά την εορτήν των Προσκόπων θα εμφανισθούν προ του κοινού αι πρώται Ελληνίδες Πρόσκοποι. Αύται αριθμούνται περί τας 30 και είνε μαθήτριαι του εκπαιδευτηρίου του κ. Κωνσταντινίδη. Πρό έτους ο προοδευτικός λυκειάρχης έχει διοργανώσει το σώμα τούτο των μαθητριών του παράλληλα προς το σώμα των μαθητών, το οποίον έχει ιδρύσει προ τριών χρόνων. Είναι αι πρώται Ελληνίδες πρόσκοποι και δια τούτο η εν τω Σταδίω εμφάνισίς των, την Κυριακήν θα είναι αρκετά ενδιαφέρουσα.” >. Μέσω των άρθρων που δημοσιεύονται στις εφημερίδες για το τι έπρατταν οι πρόσκοποι σχετικά με τις συνεδριάσεις τους αλλά και τις δράσεις που λάμβαναν χώρα εκείνη την περίοδο μαθαίνουμε ότι οι έλληνες έρχονταν «αντιμέτωποι» με καινούρια για την εποχή γεγονότα όπως ήταν η δέντροφύτευση και ο ορισμός της οικολογίας μιας και οι πρόσκοποι έρχονται σε επαφή με τη φύση. Επίσης και ένα ακόμα πρωτόγνωρο για την εποχή ότι και τα κορίτσια μπορούσαν να συμμετέχουν σε διαφορές προσκοπικές δράσεις. Γεγονός που ήταν αρχικά ξένο σχετικά με την αντίληψη για τη θέση της γυναίκας και των κοριτσιών με την αντίληψη της εποχής για τα κοινωνικά πλαίσια του ελλαδικού χώρου εκείνης της εποχής.

Ο καθοριστικός ρόλος των φιλελεύθερων αστών στην ίδρυση του προσκοπισμού και αυτός των μικροαστών που συμμετείχαν. Ο ρόλος του προσκοπισμού στην εκπαίδευση και την κοινωνική κινητικότητα.

Αρχικά η μεσαία τάξη, ήταν εκείνη που πρώτη ασχολήθηκε με τη νεότητα και την διαπαιδαγώγησή της μέσα από την οργάνωση και τον προγραμματισμό του ελεύθερου χρόνου της στις αρχές του 20ου αιώνα, αντιπροσωπεύεται στην Ελλάδα με ποσοστά, ίδια ίσως και μεγαλύτερα από εκείνα των άλλων ευρωπαϊκών κρατών. Στις πρώτες ομάδες προσκόπων συμμετείχαν κυρίως τα παιδιά από τη μεσαία κοινωνική τάξη. Τα άτομα της μεσαίας αυτής τάξης είχαν φύγει από την ύπαιθρο και είχαν εγκατασταθεί σε μεγάλα αστικά κέντρα για την εύρεση δουλείας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να στηρίζουν περισσότερο τους προσκόπους. Αν και στη αρχή τα άτομα που παλαισιώνανε τα προσκοπικά σώματα προέρχονταν από τα φιλελεύθερα αστικά στρώματα. Αλλά το δυναμικό των προσκόπων αποτελούνταν από παιδιά που προέρχονταν από μικροαστικές οικογένειες τα παιδιά που συμμετείχαν ήταν μόνο αγόρια και όχι κορίτσια. Ακόμα και παιδιά πλουσίων της εποχής λάμβαναν μέρος στην προσκοπική κίνηση. Αργότερα στους πρόσκοπους συμμετέχουν και παιδιά που προέρχονται από την εργατική τάξη κάτι που θα δημιουργήσει προστριβές μεταξύ των κοινωνικών τάξεων. Καθώς οι πλούσιοι δεν ήθελαν τα παιδιά τους να έρχονται σε επαφή με τα παιδιά των γόνων που προέρχονται από τα χαμηλότερα κοινωνικά και οικονομικά στρώματα. Καθώς δεν είχαν πάρει με καλό μάτι την προσκοπική κίνηση γιατί συμμετείχαν άτομα από όλες τις κοινωνικές τάξεις. Από την άλλη οι φιλελεύθεροι αστοί και οι αστοί της διασποράς ήταν αυτοί που επένδυσαν και βοήθησαν στη σύσταση πάνω στις ιδέες που αντιπροσώπευε ο προσκοπισμός καθώς και ο τρόπος με τον οποίο διαπαιδαγωγούσαν και εκπαίδευαν τους νέους της εποχής. Στα πρώτα χρόνια σύστασης του προσκοπισμού τα παιδιά που συμμετείχαν ήταν τα παιδιά των ιδρυτών καθώς και συγγενείς αλλά και φίλοι αυτών. Αργότερα τα άτομα που συμμετείχαν από την μεσαία κοινωνική τάξη τα επαγγέλματα των οποίων ήταν τα επακόλουθα: οι έμποροι, οι τεχνίτες, οι μικροϊδιοκτήτες, οι διανοούμενοι, οι κληρικοί, οι υπάλληλοι, οι μικροεισοδηματίες και άλλα καθόρισαν και τον υπερκομματικό, υπερταξικό χαρακτήρα της προσκοπικής κίνησης. Επιπροσθέτως η διαταξικότητα που πρέσβευε η προσκοπική κίνηση στην πράξη μπορούσε να λειτουργήσει μόνο μέσα σε ορισμένα κοινωνικά στρώματα, και αυτό όχι λόγω αποκλεισμών που έθετε η προσκοπική οργάνωση, αλλά λόγω της αδυναμίας διείσδυσης της προσκοπικής ιδεολογίας και οργάνωσης στη νεολαία των φτωχότερων λαϊκών στρωμάτων. Η διαταξικότητα αφορούσε κυρίως νεανικές οργανώσεις νέων που προέρχονται από διαφορετικές τάξεις και διαφορετικές ιδεολογίες και νοοτροπίες μεταξύ τους. Από την άλλη η προσκοπική πειθαρχία και λοιπά χαρακτηρίστηκαν για τους νέους των φτωχότερων κοινωνικά στρωμάτων ήταν κάτι το διαφορετικό σε αντίθεση με αυτό που είχαν συνηθίσει στα αθλητικά σωματεία που πήγαιναν στις γειτονίες τους. Επιπλέον τα παιδιά των αγροτών και κυρίως οι γονείς αυτών θεωρούσαν τον προσκοπισμό κάτι ανούσιο και ανώφελο.

Ο προσκοπισμός ως εκπαιδευτικό προσανατολισμό ήταν για όλους τους νέους της εποχής και είχε κύριο σκοπό να κάνει τους νέους καλούς, και σωστούς πολιτικά πολίτες. Αρχικά ο προσκοπισμός αποσκοπούσε στο να εκπαιδεύσει μελλοντικούς στρατιώτες με το να μάθουν οι νέοι πώς να επιβιώνουν στην ύπαιθρο όπως να στήνουν σκηνές και να ανάβουν φωτιά και άλλα. Αυτά ήταν αρχικά με την σύνδεση του προσκοπισμού με το στρατό. Έπειτα μπορούσαν

να περνάνε τα πολιτικά μηνύματα και φρονήματα που επιθυμούσε η κάθε διοικητική και πηγή εξουσίας. Τέλος, ο εκπαιδευτικός ρόλος του προσκοπισμού ήταν: να έρθουν όλα τα παιδιά και κυρίως αυτά που κατοικούσαν στην πόλη και στα μεγάλα αστικά κέντρα σε επαφή με τη φύση όπως και στο να μάθουν να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται με άλλα παιδιά. Ήταν ένα μέσο για να μπορούν τα παιδιά να περνούν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο που είχαν με τη κατάργηση της παιδικής εργασίας και την ανακάλυψη της νεότητας. Ο παιδαγωγικός αυτός χαρακτήρας του προσκοπισμού διατηρείτε μέχρι και σήμερα από τα σωματεία των προσκόπων σε όλη την Ελλάδα.

Η συμβολή και η πρόσφορα του Βενιζέλου και η σύνδεση του με τον προσκοπισμό. Καθώς και η συμβολή των προσώπων στους Βαλκανικού Πολέμους.

Στην ισχυρή προσωπικότητα του Βενιζέλου που κυριαρχούσε εκείνη την περίοδο στην πολιτική σκηνή της χώρας ο προσκοπισμός βρίσκει έναν ένθερμο συμπαράστατη και υποστηρικτή. Από την άλλη ο Βενιζέλος αναγνωρίζει ότι η νεοσύστατη αυτή προσκοπική κίνηση είναι το καταλληλότερο μέσο για την διαπαιδαγώγηση των νέων Ελλήνων σχετικά

με τα οράματα και τις βλέψεις για τον αστικό φιλελευθερισμό και την εθνική ολοκλήρωση που πρέσβευε και ο ίδιος μέσω του πολιτικού του προγράμματος. Μετά την επίσημη εμφάνιση του προσκοπικού σώματος στην παρέλαση για την 25 Μαρτίου το 1912 ο Βενιζέλος αρχίζει να παρακολουθεί και να ασχολείται περισσότερο με τον προσκοπισμό και να παρουσιάζει έντονο ενδιαφέρον για αυτόν. Ακόμα οι πρόσκοποι θα τιμηθούν για την προσφορά τους κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών πολέμων εναντίων της Τουρκίας και της Βουλγαρίας. Οι Πρόσκοποι προσέφεραν σημαντικές υπηρεσίες στην πατρίδα κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους. Οι μεγαλύτεροι στην ηλικία, αφού πέρασαν ειδική εκπαίδευση από αξιωματικούς του στρατού, χρησιμοποιήθηκαν σαν γυμναστές των νεοσυλλέκτων και αγγελιοφόροι του Γενικού Επιτελείου Στρατού. Οι νεότεροι Πρόσκοποι υπηρέτησαν στα Νοσοκομεία της Αθήνας σαν τραυματιοφορείς, βοηθοί νοσοκόμοι και αποθηκάριοι ως και γενικοί βοηθοί των τραυματιών. Οι Μεγαλύτεροι είχαν ονομαστεί δε Λοχίες ενώ οι νεότεροι Δεκανείς, με δικαίωμα να φέρουν τα αντίστοιχα διακριτικά στην προσκοπική τους στολή. Σε ανταμοιβή των υπηρεσιών αυτών, απονεμήθηκαν στην Σημαία των Ελλήνων Προσκόπων, τα Μετάλλια των Βαλκανικών Πολέμων καθώς και το Μετάλλιο του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού. Το 1914 την Γενική Αρχηγεία του Σώματος ανέλαβε ο «βασιλιάς Κωνσταντίνος». Αργότερα το Μάη του 1914 ο Βενιζέλος πραγματοποιεί την πρώτη οικονομική δωρεά στο σώμα των προσκόπων. Λίγο διάστημα αργότερα θα ακολουθήσει και δεύτερη χρηματική δωρεά προς τους προσκόπους με επιστολή που εξηγεί το λόγο, απόσπασμα αυτής της επιστολής είναι το επακόλουθο: «“Κύριε Πρόεδρε, Εν τη πεποιθήσει οτι σπουδαίος δύναται ν' αποβή παράγων της τε κοινωνίας και της στρατιωτικής ακμής της χώρας το Σώμα των Ελλήνων Προσκόπων, το ευοιώνους ήδη επιδείξαν απαρχάς κατά τους λήξαντας ευτυχείς ημών πολέμους, επιθυμών δ' όπως την διανυθείσαν δοκιμαστικήν, ούτως ειπείν, περίοδον αυτού διαδεχθή τάχιστα άλλη, παγίας πανε-θνούς λειτουργίας, παρεχούσης εις τα σώματα και τας ψυχάς της Ελληνικής νεότητος τα πρώτα και θεμελιώδη εφόδια της παιδιόθεν προσηλώσεως εις την υπηρεσίαν της Πατρίδος, παρακαλώ να δεχθήτε εκ των χρημάτων, άτινα η εθνική γενναιοφροσύνη έθετο εις την απόλυτον διάθεσίν μου, το ποσόν των δραχμών δέκα πέντε χιλιάδων, τούτο μεν πρός άμεσον και όσον οίόν τε ευρυτέραν επέκτασιν του έργου υμών, τούτο δέ πρός έμπρακτον παρότρυνσιν συμπάσης της καθ' ημάς κοινωνίας εις αγάπην, υιοθέτησιν, και υποστήριξιν του ευγενούς υμών σκοπού. Εν τέλει ομολογώ χάριτας τω Διοικούντι Συμβουλίω επί τη επιτευχθείση ήδη ζηλευτή καρποφορία και μετ' εγκαρδίων συγχαρητηρίων διαβιβάζω εις το Σώμα των Ελ-λήνων Προσκόπων την πατρικήν μου ευχήν όπως αποβή τάχιστα άξιον της ωραί-ας του αποστολής.” Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» Σε κάθε οικονομική δωρεά ο Βενιζέλος φρόντιζε να δικαιολογεί τον εκάστοτε λόγο της χρηματικής δωρεάς καθώς επαινούσε πάντα το έργο των προσκόπων. Επίσης ανώτατα στελέχη της ηγεσίας των προσκόπων συμμετείχαν στην πολιτική σκηνή με το κόμμα του Βενιζέλου ως βουλευτές. Μερικοί από αυτούς είναι ο Κωνσταντίνος Μελάς και ο Μίλτος Νεγρεπόντης. Από την άλλη αυτό είχε ως αποτέλεσμα λόγο της ταύτισης των προσώπων τόσο στην ηγεσία του Σώματος όσο και σε υψηλόβαθμες κυβερνητικές θέσεις, αλλά και το προσωπικό ενδιαφέρον του ίδιου του Βενιζέλου για την πορεία του ελληνικού Προσκοπισμού, οδήγησαν το Νοέμβρη του 1917 στην ψήφιση του νόμου 1066/1917 (ΦΕΚ αρ.268, 21 Νοεμβ. 1917σελ.6), ο οποίος αναγνώριζε το Σ.Ε.Π.. Έτσι με αυτόν τον τρόπο μέσω της ψήφισης αυτού του νομοσχεδίου η κυβέρνηση του Βενιζέλου αλλά και η βουλή αναγνωρίζουν την σημαντική προσφορά και της ανάγκης του προσκοπισμού στην ελληνική κοινωνία και κυρίως στα παιδιά και την νεολαία της εποχής. Ο αντίκτυπος από αυτήν την ενέργεια στην τότε κοινωνία ήταν θετικός για την προσκοπική κίνηση με τη μόνη διαφορά ότι ο προσκοπισμός θα ήταν υπό την εποπτεία του κράτους. Ο τρόπος διοίκησης του Σ.Ε.Π. θα είναι διαφορετικός σε αντίθεση με πριν. Σύμφωνα με το άρθρο που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ.«“Ιδρύεται Σώμα

Ελλήνων Προσκόπων, ως ίδρυμα αυτοτελές, διατελούν υπό την επίβλεψιν του Κράτους και εδρεύον εν Αθήναις”. Στο άρθρο 3 αναφέρει σχετικά με τον τρόπο διοίκησής του: “Η διοίκησης του ΣΕΠ ανατίθεται εις δεκαπενταμελές Διοικητικόν Συμβούλιον, ου τα μέλη διορίζονται δια Β.Δ. προκαλουμένου μερίμνη του Υπουργού Εκκλησιαστικής και Δημόσιας Εκπαιδεύσεως. Εκ των μελών του Συμβουλίου πέντε μεν προτείνονται εις το Υπουργείον της Παιδείας υπό του Υπουργού των Στρατιωτικών, δυο υπο του Υπουργού Ναυτικών, τα δε υπόλοιπα οκτώ υπο του Υπουργού Παιδείας. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου διαρκεί επι μιαν τριετίαν”. Ενώ στο άρθρο 4: “Το Συμβούλιον εκλέγει εκ των εαυτού μελών τον Πρόεδρο, τον Γραμματέα, τον Ταμία, τον Γενικό Έφορο.”». Με αυτό γίνεται σαφές ότι ο Βενιζέλος και η κυβέρνηση του στηρίζουν έμπρακτα τον προσκοπισμό αλλά και να έχει τον υπό τον έλεγχο της τη μοναδική νεανική εξωσχολική οργάνωση στην Ελλάδα. Πολλές φορές όμως ο προσκοπισμός δεν είχε ποία την αυτονομία του. Ωστόσο το 1917 θα ψηφιστεί καινούργιος νόμος που θα αφορά τους προσκόπους και θα αναγνωριστεί ως παιδαγωγική κίνηση η οποία θα υποστηρίζεται ηθικά και υλικά από το κράτος. Η συμβολή του Βενιζέλου στην ανάπτυξη, την εξάπλωση και τέλος την εδραίωση του προσκοπισμού στην Ελλάδα ήταν εμφανέστατη σε μια περίοδο κρίσιμων εθνικών αγώνων και διεκδίκησης των στόχων για την εθνική ολοκλήρωση. Τον Σεπτέμβρη του 1917 το διοικητικό συμβούλιο του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων ανακήρυξε τον Ελευθέριο Βενιζέλο ως γενικό αρχηγό του σώματος μέγα ευεργέτη του ως δείγμα ευγνωμοσύνης για τη μεγάλη συνεισφορά και προσφορά του ίδιου απέναντι στον προσκοπισμό. Τέλος, ο Βενιζέλος είχε τονίσει ότι η Ελλάδα χρειάζεται προσκοπισμό και βιομηχανία. Ας φροντίσουμε να έχει τουλάχιστον προσκοπισμό.

Ο ρόλος του ελληνισμού της διασποράς στην ανάπτυξη του ελληνικού προσκοπισμού τόσο στην ελλαδικό χώρο αλλά και του εξωτερικού.

Πάρα τη τεράστια συνεισφορά του Βενιζέλου δε θα μπορούσε να επιτύχει τίποτα από όσα έπραξε χωρίς την βοήθεια των ελλήνων της διασποράς. Όπως την οικονομική, υλική και κοινωνική στήριξη και ενίσχυση που χρειάστηκε ο προσκοπισμός στα πρώτα χρόνια σύστασης του. Η κίνηση του προσκοπισμού δεν εξαπλώθηκε μόνο στο εσωτερικό της Ελλάδας αλλά επεκτάθηκε και εκτός των συνόρων του ελληνισμού. Κυρίως σε περιοχές και πόλεις που το ελληνικό στοιχείο ήταν ιδιαίτερα έντονο. Οι περιοχές αυτές συγκεκριμένα είναι: στην Αίγυπτο από όπου καταγόταν και ο Εμμανουήλ Μπενάκης, σε περιοχές που μόλις είχαν προσαρτηθεί στο ελληνικό κράτος όπως οι περιοχές της Μακεδονίας, της Θράκης, της Μικράς Ασίας καθώς και της Κωνσταντινούπολης. Αυτό οφείλονταν στο ότι πολλές περιοχές είχαν απελευθερωθεί και ότι πλησίαζε και ο χρόνος για τις αλύτρωτες ακόμα περιοχές της διασποράς. Οι έλληνες πέραν των συνόρων του ελληνικού κράτους ήταν κυρίως επιχειρηματίες, κεφαλαιούχοι αστοί σε μεγάλες πόλεις των Βαλκανίων, της Αιγύπτου και της

Ρωσίας άνηκαν στα εξευρωπαϊσμένα και τα ανώτερα κοινωνικά και οικονομικά πλέον στρώματα. Αυτοί οι κάτοικοι του εξωτερικού ήταν αυτοί που πίστευαν και υποστήριζαν το όραμα και πολιτικό πρόγραμμα του Βενιζέλου μέσω των χρηματοδοτήσεων και άλλων ειδών βοήθειας όπως στην βιομηχανοποίηση της χώρας, στις νεανικές οργανώσεις που εμφανίστηκαν εκείνη την εποχή για παράδειγμα ο προσκοπισμός καθώς ο εκσυγχρονισμός της Ελλάδας σύμφωνα με τα δυτικά και παγκόσμια πρότυπα που επικρατούσαν εκείνη την περίοδο.

Η προσφορά των προσφύγων κατά τη διάρκεια του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, το ενδιαμέσο διάστημα μέχρι και την Μικρά Ασιατική καταστροφή του 1922.

Πριν ακόμα τελειώσει ο πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος, άρχισε στη Σμύρνη η κίνηση ίδρυσης ελληνικών προσκοπικών Ομάδων. Ηγέτης της κίνησης ήταν ο Ευάγγελος Ιωαννίδης, αρχηγός Ομάδος στην Αλεξάνδρεια και ο Γ. Παπαδημητρίου. Με την απόβαση του Ελληνικού Στρατού, το καλοκαίρι του 1919, ο Ελληνικός Προσκοπισμός αναπτύχθηκε ραγδαία παντού όπου έφταναν ελληνικά στρατεύματα. Δυστυχώς δεν ήταν δυνατό να μείνουν αμέτοχοι στις πολεμικές επιχειρήσεις οι Μικρασιάτες Πρόσκοποι. Το συναίσθημα του καθήκοντος πλήρωσαν με τη ζωή τους πολλοί Πρόσκοποι της Ιωνίας. Τον Ιούνιο του 1919 υπήρχαν στο Αϊδίνιο τρεις προσκοπικές Ομάδες. Ο Ελληνικός Στρατός μόλις είχε απελευθερώσει την πόλη και είχε εγκαταστήσει μικρή φρουρά, όταν στις 15 Ιουνίου πολυάριθμες ορδές άτακτων Τούρκων επιτέθηκαν εναντίον της φρουράς. Οι Πρόσκοποι παρέμειναν στο πλευρό του στρατού και του αλλόφρονος πληθυσμού και προσέφεραν παντός είδους υπηρεσίες. Οι επιδρομείς, μετά την ηρωική έξοδο της μικρής ελληνικής φρουράς, προέβησαν σε αγριότητες και σφαγές και όσοι Πρόσκοποι δεν σφάχτηκαν συνελήφθησαν και οδηγήθηκαν έξω από την πόλη. Εκεί οι Τούρκοι απαίτησαν από τον ηρωικό Έφορο Νικ. Αυγερίδη και τους Προσκόπους να απαρνηθούν την πίστη και το έθνος τους και, όταν αυτοί αρνήθηκαν, τους κατασφάζανε με τον αγριότερο τρόπο. Εν μέσω φρικτών βασανιστηρίων οι Έλληνες Πρόσκοποι έπεφταν φωνάζοντας «Ζήτω η Ελλάς!». 301 στελέχη του Προσκοπισμού του Αϊδινίου ήταν τα ηρωικά θύματα της τραγωδίας εκείνης. Μετά τα γεγονότα του 1919 έρχεται η αποτυχία της μικρασιατικής εκστρατείας εναντίον των Νεότουρκων με τον τραγικό επίλογο του 1922 με τη Μικρά Ασιατική καταστροφή που είχε ως αποτέλεσμα τον ξεριζωμό του ελληνισμού από τα παράλια της Μικράς Ασίας και να δημιουργηθεί ένα τεράστιο ρεύμα

ελλήνων προσφύγων προς την Ελλάδα. Εκείνη την περίοδο η Ελλάδα δεν βρισκόταν στην καλύτερη κατάσταση οικονομικά, πολιτικά αλλά και κοινωνικά. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργούνται προστριβές μεταξύ προσφύγων και του γηγενή πληθυσμού καθώς η ένταξη τους και η αποδοχή τους από τους Έλληνες και το κοινωνικό σύνολο δεν ήταν εύκολο. Από την άλλη όμως οι πρόσκοποι έδειξαν ανθρωπιά και κατανόηση απέναντι στους πρόσφυγες μέσω των διαφόρων δράσεων που έκαναν. Όπως οι υπηρεσίες τις οποίες προσέφεραν οι Έλληνες Πρόσκοποι μετά την Μικρασιατική καταστροφή ήταν σημαντικές. Για την περίθαλψη των προσφύγων, οι οποίοι κατέφταναν κατά χιλιάδες, οι Πρόσκοποι χρησιμοποιήθηκαν με όλους τους τρόπους και χαρακτηρίστηκαν από τον Τύπο σαν οι φύλακες-άγγελοι των θυμάτων της εθνικής εκείνης συμφοράς. Προσέφεραν υπηρεσίες για την πρόχειρη εγκατάσταση των σκηνών, οργάνωση συσσιτίων και καθαριότητα των συνοικισμών, νοσοκομειακή περίθαλψη, ακόμα και για τη φύλαξη ορισμένων κατασκηνώσεων.

Τρία χρόνια μετά, τον Απρίλιο του 1922, νέα συμφορά έπληξε τους Έλληνες Προσκόπους. Τα Σώκια, μικρή πόλη στον ποταμό Μαίανδρο, ήταν υπό την κατοχή του Ιταλικού Στρατού, ο οποίος διατάχτηκε να παραδώσει την περιοχή στα ελληνικά στρατεύματα. Οι τούρκικες αρχές είχαν ρίξει εδώ και μήνες στη φυλακή πολλούς Έλληνες, μεταξύ των οποίων και τους Προσκόπους. Μόλις πλησίασε ο Ελληνικός Στρατός, οι Τούρκοι πήραν φεύγοντας και τους κρατούμενους, παρά τις υποσχέσεις που είχαν δώσει στους Ιταλούς. Προσπαθώντας να τους καταδιώξουν έτσι όπως έφευγαν άτακτα, οι Έλληνες στρατιώτες βρέθηκαν μπροστά στα πτώματα 15 και πλέον Ελληνόπουλων των οποίων το μόνο αμάρτημα ήταν η ιδιότητα του Έλληνα Προσκόπου. Οι επανειλημμένες σφαγές των Ελλήνων Προσκόπων στη Μικρά Ασία προκάλεσαν την αγανάκτηση και τις έντονες διαμαρτυρίες των Προσκοπικών Οργανώσεων σε όλο τον κόσμο και του Τύπου.

Όταν ο ελληνικός στρατός βίωσε την ήττα στην Μικρασιατική Εκστρατεία, τα 1,3 εκατομμύρια πρόσφυγες που τους ακολούθησαν προκάλεσαν μια σειρά αλλαγών στο ελληνικό κράτος. Το πολιτικό κλίμα της εποχής δέχθηκε το βάρος της αποτυχίας, και το όνειρο της μεγάλης Ελλάδος έσβησε με βάνανσο τρόπο. Ταυτόχρονα, οι επιδιώξεις της αστικής τάξης σφραγίστηκαν επίσης. Παρότι το κλίμα θα μπορούσε να οδηγήσει σε επανάσταση εναντίον της άρχουσας αυτής τάξης, της υπεύθυνης για την καταστροφή, αυτό δεν συνέβη. Το πολιτικό κλίμα επέστρεψε στις συνθήκες του 1922. Παρά τις αλλαγές στην πολιτική σκηνή και τα πολιτεύματα που ήλθαν και έφυγαν, δεν άλλαξαν αισθητά οι συνθήκες της κοινωνίας, ούτε των ταξικών στρωμάτων. Αυτό που έγινε ήταν η ενδυνάμωση της αστικής τάξης και η οικονομία της Ελλάδος έγινε έκτοτε κεφαλαιοκρατική.

Ο Προσκοπισμός ήταν παρόν και έπαιξε ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην αποκατάσταση των προσφύγων. Όταν το κράτος αδυνατούσε να δράσει αποτελεσματικά, ήταν οι Πρόσκοποι που βοήθησαν και ασχολήθηκαν ενεργά με την σίτιση και στέγασή τους. Αν και όλη η κατάσταση δεν ευνοούσε τον Προσκοπισμό, που δεν βρισκόταν στην λίστα των σημαντικών πραγμάτων που έπρεπε να διαχειριστεί και επιλύσει το κράτος εκείνη τη στιγμή, άντεξε χάρη στην υποστήριξη των ανθρώπων και της ευαισθησίας τους. Η δράση του όσον αφορά τους πρόσφυγες ήταν καθοριστική σε ένα βαθμό. Το ΣΕΠ δεν έμεινε άπραγο, και όπου το κράτος δεν μπορούσε να δράσει δρούσαν οι πρόσκοποι με μεγάλη αποτελεσματικότητα. Ήταν κάτι όμως περισσότερο από αυτό. Ήταν απόδειξη της ενοποίησης του κράτους κάτω από μια κοινή ιδέα, αυτή του Προσκοπισμού ως μέσο της εθνικής εποποιίας, που σε μικρό χρονικό διάστημα ανέλαβε και διαχειρίστηκε τους πρόσφυγες.

Κυβερνητικά, η χώρα άλλαζε συχνά, και οι πρόσκοποι δεν μπόρεσαν να μείνουν ουδέτεροι. Από τα αποτελέσματα της ήττας στην Μ. Ασία, ένα ήταν η εκθρόνηση του βασιλιά

Γεωργίου, και τις αλλαγές που ακολούθησαν στην πολιτική σκηνή. Το αποτυχημένα αντιπραξικόπημα των φιλοβασιλικών το 1923 οδήγησε στην εγκαθίδρυση δημοκρατίας μετά από εκατό χρόνια. Δέκα περίπου χρόνια αργότερα, ο Θ. Πάγκαλος εγκαθίδρυσε δικτατορία το 1925. Σημαντικά στελέχη του Προσκοπισμού αποκλείστηκαν από τις μέχρι τότε θέσεις τους και με την πάροδο του χρόνου ο προσκοπισμός άρχισε να χάνει τον κυρίαρχο ρόλο του στον χώρο της νεολαίας. Η υποστήριξη της αστικής τάξης προς τον Προσκοπισμό μειώθηκε, λόγω της εγκατάλειψης των ιδεών περί εκσυγχρονισμού και της απόρριψης των φιλελεύθερων αξιών. Η εκπαίδευση στην χώρα επηρεάστηκε εξίσου, μέχρι την κυβέρνηση Βενιζέλου το 28', που ασχολήθηκε πιο έντονα με αυτό το ζήτημα, αν και ποτέ δεν ολοκληρώθηκε. Πραγματοποιήθηκε ένας ιδεολογικός επαναπροσδιορισμός μετά το πέρας της Μεγάλης Ιδέας, που οδήγησε στην εθνικοφροσύνη.

Το 1922 ως το 1924, το κράτος αγνόησε το ΣΕΠ καθώς έριχνε το βάρος σε πιο σημαντικά προβλήματα που είχε να αντιμετωπίσει. Παρά το έργο του στην αποκατάσταση των προσφύγων, ο Προσκοπισμός έχασε την προσοχή του κράτους στα μετέπειτα χρόνια, καθώς και την αξία του. Δεν κράτησε πολύ αυτή η περίοδος. Λίγα χρόνια αργότερα, ο Προσκοπισμός της βόρειας Ελλάδας, που είχε σχεδόν πέσει στην αφάνεια, επανέκαμψε, με την στήριξη των τοπικών εφημερίδων και του πληθυσμού. Στην πρωτεύουσα, το ΣΕΠ συγκρούστηκε με την κυβέρνηση Παπαναστασίου, που αρνούνταν να υποστηρίξει Προσκοπικές αποστολές. Ο Κ. Μελάς, που παραιτήθηκε από την κυβερνητική του θέση λόγω της αμέλειας της κυβέρνησης προς το ΣΕΠ, ανέλαβε να συμμετάσχει ως εκπρόσωπος του ελληνικού Προσκοπισμού στο παγκόσμιο τζάμπορι της Δανίας.

Από την τρίτη δεκαετία του 20ου αιώνα, ο Προσκοπισμός άρχισε να περνά μια κρίση στην Ελλάδα. Στερημένος από την βοήθεια που μέχρι τότε λάμβανε, βρέθηκε να μάχεται να επιβιώσει. Οι κρατικές επιχορηγήσεις που ζητούσε το ΣΕΠ δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ. Η παγκόσμια οικονομική κρίση δεν ωφελούσε τέτοια κίνηση από μέρος του κρατικού μηχανισμού, ούτε και υπήρχε υποστήριξη από του πλούσιους αστούς.

Αυτό οδήγησε την τότε ηγετική μερίδα του ΣΕΠ να επισκεφθεί τον τότε πρωθυπουργό Παναγή Τσαλδάρη, σε μια απόπειρα να κερδίσουν την υποστήριξη του κράτους άλλη μια φορά. Οι δράσεις στις οποίες προέβη το κράτος ήταν να εντάξει τον προσκοπισμό ως αναγκαστικό βίωμα και μέρος της εκπαίδευσης των ελληνόπουλων, με νόμο που όριζε πως το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων υπαγόταν στη Διεύθυνση Εθνικής Φυσικής Αγωγής. Το ΣΕΠ αντέδρασε έντονα, καθώς τέτοια απόφαση ήταν αντίθετη με το ήθος του Προσκοπισμού, και αντίθετο στην ιδεολογία του.

Από μια άποψη, ήταν σχεδόν μοιραίο ο Προσκοπισμός να υποταχθεί στον κρατικό μηχανισμό, και να υποταχθεί στις δημόσιες υπηρεσίες. Προκειμένου να λάβει την οικονομική υποστήριξη που επιζητούσε, ήταν απαραίτητη η ένταξή του στο δημόσιο και η ομηρία του στην κρατική εξουσία. Η μεγαλύτερη φωνή εναντίωσης σε αυτήν την απόφαση του ΣΕΠ προήλθε από τους Έλληνες της Αιγύπτου. Μαθημένοι στον Αγγλικό φιλελευθερισμό, οι απόδημοι Έλληνες προειδοποίησαν ο Προσκοπισμός να μείνει ουδέτερος και ανεξάρτητος του κρατικού μηχανισμού, αλλά δίχως απόκριση.

Παρότι είχε σταθεί στο ύψος του για πολλά και δύσκολα χρόνια, τόσο οικονομικής και πολιτικής κρίσης, έστω και υπό δυσκολίες μεγάλες που σχεδόν φάνταζε αδιανόητο πως θα επιβίωνε, ο Προσκοπισμός δεν κατόρθωσε να αντισταθεί στο κράτος, και εντάχθηκε σε αυτό. Το 1939, ενσωματώθηκε στη νεολαία του Μεταξά, την ΕΟΝ, καθώς οι διοίκηση του ΣΕΠ δεν μπόρεσε να ορθώσει ανάστημα στην κρατική εξουσία.

Πέραν από μια μεγάλη εθνική τραγωδία, η Μικρασιατική καταστροφή τερμάτισε τα μεγαλεπήβολα σχέδια του νεότερου ελληνισμού για την επεκτατική του εξάπλωση. Έκτοτε,

δεν υπήρξε ξανά τέτοια από κοινού επιθυμία για μεγαλοϊδεατισμό, και καθόρισε τις μετέπειτα εξελίξεις στην οικονομία και την κοινωνία, αλλά και το πνεύμα των Ελλήνων.

Η λήξη αυτού του μεγαλοϊδεατισμού δεν ήταν μόνο λόγω στρατιωτικής ήττας αλλά και πολιτικής αστάθειας, και επίσης πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν πως αμέσως μετά ήρθαν στην χώρα χιλιάδες πρόσφυγες, κάτι που άλλαξε τα δεδομένα ακόμη περισσότερο.

Η εξωτερική αποτυχία οδήγησε το κράτος να αναζητήσει εσωτερική οργάνωση και ενοποίηση. Εφόσον η εξωτερική πολιτική είχε αποτύχει, αυτό που απέμενε ήταν να ισχυροποιηθεί εντός των γεωγραφικών ορίων του. Αυτό, σε συνάρτηση με την έλευση μεγάλου μέρους του εξωτερικού ελληνισμού εντός των ορίων της χώρας, άνοιξε τον δρόμο για την τελική σμίλευση του ελληνικού κράτους, σε μια ενιαία κρατική και εθνική υπόσταση. Και αυτό θεωρείται ένα κομμάτι της μεγαλύτερης ολοκλήρωσης που έπεται να έρθει μελλοντικά. Σε αυτό το κλίμα, εμφανίστηκε το εθνικό συμφέρον και η εθνικοφροσύνη, κομμάτια ανέκαθεν της μικροαστικής τάξης, και όχημα των οποίων ήταν και ο προσκοπισμός.

Εκτός των εσωτερικών προβλημάτων, το ελληνικό κράτος είχε να αντιμετωπίσει την παγκόσμια οικονομική κρίση. Μέσα σε ένα κλίμα τρικυμίας, το κράτος ανέλαβε να οργανωθεί οικονομικά και πολιτικά, αλλά και κοινωνικά. Η εθνικοφροσύνη οδήγησε το κράτος στον δρόμο του κομμουνισμού, και ακόμη και οι βενιζελικές παρατάξεις δεν είχαν επιλογή παρά να ακολουθήσουν. Τα εργατικά συνδικάτα δημιουργήθηκαν το 1914, και ακολούθησε το ΣΕΚΕ (μετά ΚΚΕ) το 1918. Ειδικά μετά την νίκη της Ρωσικής επανάστασης το 1918, ο κομμουνισμός άρχισε να κερδίζει παγκόσμια υποστήριξη. Η εργατική τάξη άρχισε να ανορθώνει το ανάστημά της, στην πορεία αλλάζοντας τους στόχους και τις βλέψεις της αστικής τάξης. Μια νέα αντιδεολογία γεννήθηκε, μια αρνητικά ταξική συνείδηση.

Λόγω της αντιπολεμικής τους ιδεολογίας, οι κομμουνιστές της Ελλάδος δέχθηκαν τις ευθύνες για την ήττα στην Μ. Ασία, και οριακά δεν υπήρξαν εκτελέσεις των κύριων αντιπροσώπων τους. Η στάση αυτή εξελίχθηκε τα επόμενα χρόνια, τόσο ιδεολογικά όσο και θεσμικά, σε σημείο που οι Έλληνες κομμουνιστές θεωρούνταν επικίνδυνοι για το σύστημα.

Η αστική τάξη χρησιμοποίησε τον κομμουνισμό ως μέσο ενδυνάμωσης της θέσης της έναντι στην απειλή αυτή των συμφερόντων του αστικού κράτους. Υποστηρικτές της συντηρητικής αυτής σκέψης ήταν τόσο πολιτικοί όσο και στρατιωτικοί, που ανέλαβαν να καταστήσουν ασφαλές το εσωτερικό του κράτους από την κομμουνιστική απειλή.

Σε αυτό το κλίμα, ο προσκοπισμός συμμετείχε στην διάδοση της αντικομμουνιστικής προπαγάνδας. Ο Γ. Φεσόπουλος διορίστηκε “επιθεωρητής του ΣΕΠ”, ακριβώς για αυτό το σκοπό. Ταυτόχρονα με τη δικτατορία του Πάγκαλου, ο προσκοπισμός ανέλαβε ρόλο κήρυκα για την απειλή του κομμουνισμού και καθοδηγητή των νέων κατά αυτού.

Μετά την δίωξη του Α. Λευκαδίτη από την ηγεσία του ΣΕΠ, η στάση του προσκοπισμού απέναντι στο ΚΚΕ έγινε πιο σκληρή. Σε λόγο που αφορούσε τα βόρεια σύνορα της χώρας, ήταν ενάντιος στις απόψεις του ΚΚΕ. Το ΣΕΠ είχε γίνει μέρος του συστήματος για την διατήρηση των εθνικών συνόρων και την πραγματοποίηση των συμφερόντων του κράτους. Το ΚΚΕ από την πλευρά του προκάλεσε αντιδράσεις με απόψεις του περί ανεξαρτητοποίησης Μακεδονίας και Θράκης, και παρότι σχετικά γρήγορα κατάλαβε το λάθος του όσον αφορά την τοποθέτησή του επί του θέματος, δεν μπόρεσε να ακυρώσει την ως τότε στάση του, ούτε την εκμετάλλευση αυτής από την κρατική εξουσία.

Έκτοτε, η στάση της χώρας έναντι του κομμουνισμού ήταν η ίδια. Το τρίπτυχο “Πατρίς-Θρησκεία-Οικογένεια” έγινε κομμάτι της στάσης αυτής. Στον προσκοπισμό εφαρμόστηκε η ίδια πολιτική από την εκάστοτε ηγεσία του, με την ιδεολογία της εθνικοφροσύνης να παίρνει κυρίαρχο ρόλο στην μάχη κατά του κομμουνισμού.

Όταν το 1926 ο Θ. Πάγκαλος επιβάλει διαφορετική ηγεσία στο ΣΕΠ, ο κρατικός ιδεολογικός διαφωτισμός εισβάλλει στις τάξεις του προσκοπισμού. Η σχέση του με το στρατό

έγινε πιο σημαντική παρά ποτέ, κρινόμενη απαραίτητη η στρατιωτική και η προσκοπική συνεργασία ως ένα και το αυτό.

Το κλίμα αυτό άλλαξε τους παιδαγωγικούς σκοπούς του προσκοπισμού σε όπλο κατά του κομμουνισμού στα χέρια του κράτους. Λόγω αυτού, υπήρξε μια απομάκρυνση των νέων από την προσκοπική κίνηση, παρά την σθεναρή προσπάθεια των εφημερίδων αν εντάξουν περισσότερους στην προσκοπική κίνηση και ενάντια στον κομμουνισμό.

Η κατάσταση εξομαλύνθηκε όταν η κυβέρνηση Βενιζέλου ήρθε στην εξουσία, και η ηγεσία του ΣΕΠ πέρασε σε φιλελεύθερους ανθρώπους. Αλλά η αλλαγή στην κοινωνία είχε γίνει. Ο αντικομμουνισμός είχε ριζώσει για τα καλά, με κατοχυρωμένη νομική ισχύ, επί Βενιζέλου. Το ΣΕΠ παρέμεινε όσο πιο ουδέτερο μπορούσε από την πολιτική σκηνή. Παρόλα αυτά, το ΣΕΠ άλλαζε. Από προοδευτικό και σοσιαλιστικό, πέρασε από στάδιο πολιτικοπαιδαγωγικό σε εκείνο της ουδετερότητας. Μετά το 1932, με τη χώρα να γέρνει προς τον φασισμό και την δικτατορία του Μεταξά, η ηγεσία του προσκοπισμού γέρνει πάλι προς τον συντηρητισμό σε μεγάλο βαθμό. Από εκείνο το σημείο και μετά το ΣΕΠ κινείται παράλληλα με τις κρατικές επιταγές, μέχρι την ενσωμάτωσή του στην ΕΟΝ του Μεταξά. Πέραν από μια μεγάλη εθνική τραγωδία, η Μικρασιατική καταστροφή τερμάτισε τα μεγαλεπήβολα σχέδια του νεότερου ελληνισμού για την επεκτατική του εξάπλωση. Έκτοτε, δεν υπήρξε ξανά τέτοια από κοινού επιθυμία για μεγαλοϊδεατισμό, και καθόρισε τις μετέπειτα εξελίξεις στην οικονομία και την κοινωνία, αλλά και το πνεύμα των Ελλήνων.

Η λήξη αυτού του μεγαλοϊδεατισμού δεν ήταν μόνο λόγω στρατιωτικής ήττας αλλά και πολιτικής αστάθειας, και επίσης πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν πως αμέσως μετά ήρθαν στην χώρα χιλιάδες πρόσφυγες, κάτι που άλλαξε τα δεδομένα ακόμη περισσότερο.

Η εξωτερική αποτυχία οδήγησε το κράτος να αναζητήσει εσωτερική οργάνωση και ενοποίηση. Εφόσον η εξωτερική πολιτική είχε αποτύχει, αυτό που απέμενε ήταν να ισχυροποιηθεί εντός των γεωγραφικών ορίων του. Αυτό, σε συνάρτηση με την έλευση μεγάλου μέρους του εξωτερικού ελληνισμού εντός των ορίων της χώρας, άνοιξε τον δρόμο για την τελική σμίλευση του ελληνικού κράτους, σε μια ενιαία κρατική και εθνική υπόσταση. Και αυτό θεωρείται ένα κομμάτι της μεγαλύτερης ολοκλήρωσης που έπεται να έρθει μελλοντικά. Σε αυτό το κλίμα, εμφανίστηκε το εθνικό συμφέρον και η εθνικοφροσύνη, κομμάτια ανέκαθεν της μικροαστικής τάξης, και όχημα των οποίων ήταν και ο προσκοπισμός.

Εκτός των εσωτερικών προβλημάτων, το ελληνικό κράτος είχε να αντιμετωπίσει την παγκόσμια οικονομική κρίση. Μέσα σε ένα κλίμα τρικυμίας, το κράτος ανέλαβε να οργανωθεί οικονομικά και πολιτικά, αλλά και κοινωνικά. Η εθνικοφροσύνη οδήγησε το κράτος στον δρόμο του κομμουνισμού, και ακόμη και οι βενιζελικές παρατάξεις δεν είχαν επιλογή παρά να ακολουθήσουν. Τα εργατικά συνδικάτα δημιουργήθηκαν το 1914, και ακολούθησε το ΣΕΚΕ (μετά ΚΚΕ) το 1918. Ειδικά μετά την νίκη της Ρωσικής επανάστασης το 1918, ο κομμουνισμός άρχισε να κερδίζει παγκόσμια υποστήριξη. Η εργατική τάξη άρχισε να ανορθώνει το ανάστημά της, στην πορεία αλλάζοντας τους στόχους και τις βλέψεις της αστικής τάξης. Μια νέα αντιδεολογία γεννήθηκε, μια αρνητικά ταξική συνείδηση.

Λόγω της αντιπολεμικής τους ιδεολογίας, οι κομμουνιστές της Ελλάδος δέχθηκαν τις ευθύνες για την ήττα στην Μ. Ασία, και οριακά δεν υπήρξαν εκτελέσεις των κύριων αντιπροσώπων τους. Η στάση αυτή εξελίχθηκε τα επόμενα χρόνια, τόσο ιδεολογικά όσο και θεσμικά, σε σημείο που οι Έλληνες κομμουνιστές θεωρούνταν επικίνδυνοι για το σύστημα.

Η αστική τάξη χρησιμοποίησε τον κομμουνισμό ως μέσο ενδυνάμωσης της θέσης της έναντι στην απειλή αυτή των συμφερόντων του αστικού κράτους. Υποστηρικτές της συντηρητικής αυτής σκέψης ήταν τόσο πολιτικοί όσο και στρατιωτικοί, που ανέλαβαν να καταστήσουν ασφαλές το εσωτερικό του κράτους από την κομμουνιστική απειλή.

Σε αυτό το κλίμα, ο προσκοπισμός συμμετείχε στην διάδοση της αντικομμουνιστικής

προπαγάνδας. Ο Γ. Φεσόπουλος διορίστηκε “επιθεωρητής του ΣΕΠ”, ακριβώς για αυτό το σκοπό. Ταυτόχρονα με τη δικτατορία του Πάγκαλου, ο προσκοπισμός ανέλαβε ρόλο κήρυκα για την απειλή του κομμουνισμού και καθοδηγητή των νέων κατά αυτού.

Μετά την δίωξη του Α. Λευκαδίτη από την ηγεσία του ΣΕΠ, η στάση του προσκοπισμού απέναντι στο ΚΚΕ έγινε πιο σκληρή. Σε λόγο που αφορούσε τα βόρεια σύνορα της χώρας, ήταν ενάντιος στις απόψεις του ΚΚΕ. Το ΣΕΠ είχε γίνει μέρος του συστήματος για την διατήρηση των εθνικών συνόρων και την πραγματοποίηση των συμφερόντων του κράτους. Το ΚΚΕ από την πλευρά του προκάλεσε αντιδράσεις με απόψεις του περί ανεξαρτητοποίησης Μακεδονίας και Θράκης, και παρότι σχετικά γρήγορα κατάλαβε το λάθος του όσον αφορά την τοποθέτησή του επί του θέματος, δεν μπόρεσε να ακυρώσει την ως τότε στάση του, ούτε την εκμετάλλευση αυτής από την κρατική εξουσία.

Έκτοτε, η στάση της χώρας έναντι του κομμουνισμού ήταν η ίδια. Το τρίπτυχο “Πατρίς-Θρησκεία-Οικογένεια” έγινε κομμάτι της στάσης αυτής. Στον προσκοπισμό εφαρμόστηκε η ίδια πολιτική από την εκάστοτε ηγεσία του, με την ιδεολογία της εθνικοφροσύνης να παίρνει κυρίαρχο ρόλο στην μάχη κατά του κομμουνισμού.

Όταν το 1926 ο Θ. Πάγκαλος επιβάλει διαφορετική ηγεσία στο ΣΕΠ, ο κρατικός ιδεολογικός διαφωτισμός εισβάλλει στις τάξεις του προσκοπισμού. Η σχέση του με το στρατό έγινε πιο σημαντική παρά ποτέ, κρινόμενη απαραίτητη η στρατιωτική και η προσκοπική συνεργασία ως ένα και το αυτό.

Το κλίμα αυτό άλλαξε τους παιδαγωγικούς σκοπούς του προσκοπισμού σε όπλο κατά του κομμουνισμού στα χέρια του κράτους. Λόγω αυτού, υπήρξε μια απομάκρυνση των νέων από την προσκοπική κίνηση, παρά την σθεναρή προσπάθεια των εφημερίδων αν εντάξουν περισσότερους στην προσκοπική κίνηση και ενάντια στον κομμουνισμό.

Η κατάσταση εξομαλύνθηκε όταν η κυβέρνηση Βενιζέλου ήρθε στην εξουσία, και η ηγεσία του ΣΕΠ πέρασε σε φιλελεύθερους ανθρώπους. Αλλά η αλλαγή στην κοινωνία είχε γίνει. Ο αντικομμουνισμός είχε ριζώσει για τα καλά, με κατοχυρωμένη νομική ισχύ, επί Βενιζέλου. Το ΣΕΠ παρέμεινε όσο πιο ουδέτερο μπορούσε από την πολιτική σκηνή. Παρόλα αυτά, το ΣΕΠ άλλαζε. Από προοδευτικό και σοσιαλιστικό, πέρασε από στάδιο πολιτικοπαιδαγωγικό σε εκείνο της ουδετερότητας. Μετά το 1932, με τη χώρα να γέρνει προς τον φασισμό και την δικτατορία του Μεταξά, η ηγεσία του προσκοπισμού γέρνει πάλι προς τον συντηρητισμό σε μεγάλο βαθμό. Από εκείνο το σημείο και μετά το ΣΕΠ κινείται παράλληλα με τις κρατικές επιταγές, μέχρι την ενσωμάτωσή του στην ΕΟΝ του Μεταξά.

Ο εκπαιδευτικός όμιλος, ο προσκοπισμός ο κοινωνικός και πολιτικός του προσανατολισμός.

Ο στόχος του αστικού εκσυγχρονισμού δεν περιοριζόταν μόνο στην οργάνω-ση του κράτους σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, αλλά και στην οργάνωση της ίδιας της κοινωνίας, αναδιοργανώνοντας τόσο την παραγωγική διαδικασία, όσο και τη λειτουργία του ίδιου του δημοκρατικού πολιτεύματος και της συμμετοχής του πολίτη στην πολιτική ζωή του τόπου. Το έτος 1910 περίοδο ιδιαίτερα σημαντική για την Ελλάδα έχουμε την εκλογική νίκη του Βενιζέλου, την ίδρυση του σώματος ελλήνων προσκόπων καθώς και την ίδρυση του εκπαιδευτικού ομίλου. Ο οποίος ταυτίστηκε με την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, την προσπάθεια σύζευξης της εκπαίδευσης με την πολιτική διαπαιδαγώγηση και την κοινωνική πρόοδο, αλλά και τους αγώνες για την καθιέρωση της δημοτικής γλώσσας ως επίσημης γλώσσας του κράτους καθώς και των προσκόπων. Οι στόχοι του εκπαιδευτικού ομίλου με αυτών του προσκοπισμού θα είναι αρχικά διαφορετικοί. Στη συνέχεια όμως θα είναι κοινοί. Ο Μελάς ήταν η καταλυτική προσωπικότητα που μετέφερε αυτές τις ιδέες στην προσκοπική κίνηση και που τις υπερασπιζόταν με πάθος μέσα από τις ανακοινώσεις του ΣΕΠ, την προσκοπική αρθρογραφία του, αλλά και τη γενικότερη στάση του σαν άτομο ταγμένο στα ιδανικά του για την ολόπλευρη και σε βάθος εκπαίδευση της νέας γενιάς μέσα από τον προσκοπικό τρόπο διαπαιδαγώγησης. Ο Μελάς ως Γενικός Έφορος του ΣΕΠ, υπεύθυνος τόσο για την οργανωτική εδραίωση όσο και για την ιδεολογική θωράκιση της προσκοπικής κίνησης στο τόπο μας, κατάφερε τη σύζευξη των κοινωνικών εκπαιδευτικών ιδεών του Εκπαιδευτικού Ομίλου με την προσκοπική κίνηση για τη δημιουργία “καλών και αγαθών πολιτών”

Ο προσκοπισμός στα πρώτα βήματα δημιουργίας του στήριζε πολιτικά το κόμμα των φιλελευθέρων με αρχηγό τον Βενιζέλο. Γεγονός που οφείλετε στο ότι τα ανώτερα στελέχη αλλά και οι βαθμοφόροι των προσκόπων ήταν πολιτικοποιημένοι με τον Βενιζέλο. Επιπλέον η πολιτική στόχευση, με την ευρεία έννοια της δημιουργίας

πολιτικής συνείδησης, καθώς και ο κοινωνικός προσανατολισμός του προσκοπικού τρόπου δια-παιδαγώγησης, συχνά προσδιορίζει και επαναδιατυπώνεται μέσα από τον κοινωνικό-ιδεολογικό προσανατολισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής των κυβερνήσεων Βενιζέλου μέχρι το 1920. Όπως είχε αναφέρει και ο Βενιζέλος σχετικά με την πολιτικοποίηση της νεολαίας είναι: «η προπαρασκευή τους δια την ζωή και η παροχή εις αυτούς των απαιτήτων προς μόρφωσιν χρηστών πολιτών». Τέλος, Στην ιστορική διαδρομή του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων υπήρξε πάντοτε μια απολογητική στάση απέναντι στην πολιτική, η οποία δαιμονοποιήθηκε και θεωρήθηκε “απαγορευμένος καρπός” στην προσπάθεια των ηγεσιών του Ελληνικού Προσκοπισμού μετά το 1920 να αποδείξουν ότι η κίνηση δεν εμπλέκεται στις διαφορές των πολιτικών παρατάξεων. Όμως η ελληνική προσκοπική κίνηση, όπως άλλωστε και η παγκόσμια, είχε θέσει από την αρχή της ίδρυσής της επακριβώς και με πολύ ξεκάθαρο τρόπο το σκοπό της διαπαιδαγωγικής της προσπάθειας στο πεδίο των νέων ανθρώπων, που δεν ήταν άλλος από *“την δημιουργίαν καλών και αγαθών πολιτών...”* Ο προσκοπισμός προσπαθούσε να κρατήσει ουδέτερη στάση απέναντι στα πολιτικά δρώμενα της χώρας άλλοτε με επιτυχία και άλλοτε όχι. Ανάλογα όμως με τα συμφέροντα που μπορούσε να αποκομίσει ο προσκοπισμός μιας και χρειαζόταν την στήριξη του κράτους σε διάφορους τομείς για την επι Στην ιστορική διαδρομή του Σώματος Ελλήνων Προσκόπων υπήρξε πάντοτε μια απολογητική στάση απέναντι στην πολιτική, η οποία δαιμονοποιήθηκε και θεωρήθηκε “απαγορευμένος καρπός” στην προσπάθεια των ηγεσιών του Ελληνικού Προσκοπισμού μετά το 1920 να αποδείξουν ότι η κίνηση δεν εμπλέκεται στις διαφορές των πολιτικών παρατάξεων. Όμως η ελληνική προσκοπική κίνη-ση, όπως άλλωστε και η παγκόσμια, είχε θέσει από την αρχή της ίδρυσής της επακριβώς και με πολύ ξεκάθαρο τρόπο το σκοπό της διαπαιδαγωγικής της προσπάθειας στο πεδίο των νέων ανθρώπων, που δεν ήταν άλλος από *“την δημιουργίαν καλών και αγαθών πολιτών...”* Ο προσκοπισμός δεν υποστήριξε πολιτικά ποτέ τη μοναρχία και το στέμμα. Μετά την διδακτορία Μεταξά ο προσκοπισμός έμεινε πολιτικά ουδέτερος πράγμα που ισχύει μέχρι και σήμερα.

Ο προσκοπισμός στο νησί της Κέρκυρας.

Οι ιδρυτές του κερκυραϊκού προσκοπισμού και τα πρώτα χρόνια σύστασής του.

Ο προσκοπισμός στην Κέρκυρα είναι ένα περιφερειακό προσκοπικό σώμα στην Ελλάδα με ιδιαίτερη ιστορική σημασία καθώς και σημαντικό αντίκτυπο τόσο στην Κέρκυρα αλλά και όσο και στον υπόλοιπο ελλαδικό χώρο. Οι ευεργέτες του κερκυραϊκού προσκοπισμού ήταν ο **Φίλιππος Στεφανίδης** και ο **Σωκράτης Μπάλης**. Η αφορμή για τους δύο ιδρυτές του στάθηκε ένα απλό γεγονός. Το οποίο ήταν ένα απλό προσκοπικό παιχνίδι που έπαιζε μια παρέα παιδιών στους κήπους της Ρολίνας. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη σύσταση του προσκοπισμού. Ακόμα μας δείχνει πως τα μηνύματα από την υπόλοιπη Ελλάδα σχετικά με τον προσκοπισμό αρχίζουν να επηρεάζουν και πόλης από την περιοχή της περιφέρειας. Τα μηνύματα της αξιόλογης αυτής νεανικής πράξης έφτασαν στο νησί των Φαιάκων μέσα από έντυπα του προσκοπισμού κυρίως προσκοπικά βιβλία γεγονός που θα έχει καθοριστικό ρόλο για την νεανική αυτή οργάνωση στα πρώτα χρόνια δημιουργίας της καθώς γοητεύσει και θα επηρεάσει θετικά την νεολαία της Κέρκυρας εκείνη την περίοδο. Επίσης η πόλη της Κέρκυρας εκείνη την εποχή ήταν η Πέμπτη μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδας. Έτσι στις **7-1-1915** ο **Ιβάν Σκαρामαγκάς**, ο πρώτος κερκυραίος πρόσκοπος, καταθέτει την αίτηση κατάταξής του στην Α΄ Ομάδα Προσκόπων Κέρκυρας και στον Αρχηγό της Γεώργιο Νικολαΐδη, το γνωστό πρωτοπόρο καθηγητή γυμναστικής. Η Α΄ Ομάδα πραγματοποιεί την πρώτη επίσημη εμφάνισή της στην τελετή ορκωμοσίας των προσκόπων στη Σπιανάδα στις 26 Απριλίου 1915. Αυτή άλλωστε είναι και καταλυτική ημερομηνία ίδρυσης του προσκοπισμού στην Κέρκυρα. Σχεδόν αμέσως ο προσκοπισμός στο νησί κερδίζει την συμπάθεια των κατοίκων του νησιού και την ικανοποιητική συμμετοχή παιδιών στους προσκόπους τα οποία όμως ήταν παιδιά των οποίων οι γονείς ανήκαν στη μεσαία αστική τάξη κατά κύριο λόγο. Έπειτα όμως βλέπουμε και τη συμμετοχή και άλλων παιδιών από άλλες κοινωνικές τάξεις όπως μας παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα επαγγέλματα των γονέων που είναι: δάσκαλος, δικηγόρος, γιατρός, ιερέας, έμποροι, γεωργοί, κτηματίες, ζωγράφος, μάγειρας, χημικός, φαρμακοποιός, κουρέας, κρεοπώλης, ξυλουργός, τραπεζίτης, πρόξενος, κηπουρός, ξενοδόχος, υπάλληλοι, οινοπώλης, λεμβούχοι, ζαχαροπλάστης, ταπητουργός, γαλακτοκόμος καθώς και άλλα επαγγέλματα της εποχής. Σύμφωνα με τις αιτήσεις που φυλάσσονται στο αρχείο της Περιφερειακής Εφορείας Προσκόπων Κέρκυρας. Μέσω του ελέγχου του επαγγέλματος των γονέων των νέων προσκόπων έτσι ώστε να μπορεί το άτομο να καταταχθεί στην αντίστοιχη κοινωνική και ταξική ομάδα. Με αυτή την κοινωνική κατάταξη δίνετε ο τρόπος άντλησης πληροφοριών για λόγους έρευνας για το πώς ήταν η κοινωνία τότε δομημένη αλλά και η κατηγοριοποίηση των επαγγελματιών εκείνη την περίοδο την ομαδοποίηση τους και την κατάταξη τους με τις άλλες κοινωνικές τάξεις και πως επηρεάζονται οι σχέσεις τους μέσω των προσκόπων. Η προσκοπική κίνηση στην Κέρκυρα είχε ως κύριο στόχο να αποτρέψει τον κοινωνικό αποκλεισμό των παιδιών που προέρχονται από τα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα με μέλημα να συμμετέχουν όλα τα παιδιά

ανεξαρτήτως τάξης στον προσκοπισμό. Το γεγονός αυτό οδήγησε στο να δημιουργηθεί ειδική ομάδα «εργατών» με στόχο την διευκόλυνση των εργαζόμενων παιδιών τις ώρες που θα βολεύονταν αφού τελείωναν πρώτα με τη δουλειά τους. Διότι αν και η παιδεία ήταν δωρεάν δεν την λάμβαναν όλα τα παιδιά κυρίως των φτωχότερων τάξεων γιατί έπρεπε να βοηθούν τους γονείς τους στην εργασία για την επιβίωση τους. Τις πληροφορίες για την σύσταση αλλά και την ύπαρξη αυτής της ομάδας την γνωρίζουμε από το βιβλίο «Ημερήσιων Διαταγών» που φυλάσσεται στο αρχείο των προσκόπων στην Κέρκυρα. Η απήχηση του προσκοπισμού στην Κέρκυρα είχε ως αποτέλεσμα την ίδρυση και δεύτερης προσκοπικής ομάδας με αρχηγό τον Δημήτριο Κόντη.

Στη συνέχεια τα συνταρακτικά γεγονότα της εποχής που ακολούθησαν όπως ο Α Παγκόσμιος πόλεμος και η Μικρασιατική εκστρατεία και οι ανακατατάξεις που συνέβησαν στην κοινωνική ζωή του νησιού δε θα αφήσουν ανεπηρέαστο τον προσκοπισμό στην Κέρκυρα. Τα αποτελέσματα από τα γεγονότα εκείνης της περιόδου ήταν να στερηθεί ο προσκοπισμός του νησιού τις υπηρεσίες των περισσότερων στελεχών του γεγονός που θα οδηγήσει και τις δύο ομάδες σε αδράνεια. Το 1920 είναι χρόνια σταθμός για τον παγκόσμιο προσκοπισμό. Καθώς λαμβάνει χώρα το 1^ο προσκοπικό συνέδριο στο Λονδίνο. Όπου ο ιδρυτής του προσκοπισμού ο Robert Baden Powell καλεί τους προσκόπους όλου του κόσμου να αντισταθούν στη βία και να αναπτύξουν, διαμέσου της Προσκοπικής Αδελφότητας, αισθήματα φιλίας, κατανόησης και ειρηνικής συνύπαρξης των λαών. Οι κατευθύνσεις του ιδρυτή τυχαίνουν εφαρμογής στο 3ο Παγκόσμιο Προσκοπικό Συνέδριο, το οποίο υιοθετεί τις εξής ΑΡΧΕΣ για κάθε εθνικό προσκοπικό Σώμα:

- «1. Πίστη στο Θεό και στην Πατρίδα.
2. Επίσημη αναγνώριση από το κάθε κράτος.
3. Ανεξαρτησία από κάθε κομματική κατεύθυνση και επιρροή.
4. Εθελοντική κατάταξη μελών.
5. Αποδοχή των αρχών της Προσκοπικής Υπόσχεσης και του Νόμου των Προσκόπων.
6. Εφαρμογή του παιδαγωγικού εκπαιδευτικού Προσκοπικού Προγράμματος.
7. Εφαρμογή προγραμμάτων «υπηρεσίας στον πλησίον» και εξυπηρέτησης του κοινωνικού συνόλου.
8. Προσήλωση στην Παγκόσμια Φιλία και Αδελφότητα».

Σύμφωνα με τις αρχές αυτές και με διάφορες αναθεωρήσεις, μετατροπές και συμπληρώσεις που ισχύουν μέχρι σήμερα και περιγράφουν το ιδεολογικό πλαίσιο του Προσκοπισμού. Το 1921 ο Θόδωρος Κόλλας ιδρύει την Α΄ Ομάδα Ν/Π, με την οποία δίνει συνέχεια στον Προσκοπισμό της Κέρκυρας. Ο χρόνος διάρκειας όμως και αυτής της ομάδας θα είναι μικρός λόγω της Μικρασιατικής καταστροφής του 1922. Μετά και από αυτό το γεγονός τη σκυτάλη παραλαμβάνει ο Κυριάκος Κάλλος, που συντηρεί τον Κερκυραϊκό Προσκοπισμό μέχρι το 1925 οπότε στα κερκυραϊκά προσκοπικά πράγματα εμφανίζεται ο παλαιός πρόσκοπος Σπύρος Μπάνος σύμφωνα με πληροφορίες από το αρχείο προσκόπων Κέρκυρας. Υπό τον Σπύρο Μπάνο ιδρύεται η δεύτερη ομάδα προσκόπων που θεωρείται από πολλούς ότι είναι η «μάνα» όλων των σημερινών Συστημάτων Προσκόπων της Κέρκυρας. Επιπλέον η Β΄ Ομάδα ταχύτατα οργανώνεται σε άρτιο σύνολο, ώστε τον επόμενο χρόνο να είναι σε θέση να συμμετάσχει στην 1η Πανελλήνια Προσκοπική Συνάντηση στην Αθήνα και να συμβάλλει

στην προσπάθεια διάδοσης της προσκοπικής ιδεολογίας με την κυκλοφορία του εντύπου της «Προσκοπική Ζωή».

Ένα ακόμα σπουδαίο πρόσωπο στην διάδοση του προσκοπισμού ήταν ο Αθηναγόρας ο οποίος τον Δεκέμβριο του 1922 εκλέγεται μητροπολίτης Κέρκυρας και μετέπειτα οικουμενικό Πατριάρχη. Από τον οποίο ο Σπύρος Μπάνος βρήκε μεγάλη συμπαράσταση στην προσπάθειά του για να ανασύσταση του προσκοπισμού. Ο Αθηναγόρας διετέλεσε και πρόεδρος του τοπικού προσκοπικού συνδέσμου. Αλλά και μια άλλη εξέχουσα προσωπικότητα της εποχής τον Άγγελο Λαβράνο ο οποίος ήταν Περιφερειακός Έφορος Κέρκυρας. Η Β΄ Ομάδα στεγάστηκε στο σημερινό προσκοπείο, εφοδιάστηκε με υλικό και έθεσε σε εφαρμογή το παιδαγωγικό έργο του προσκοπισμού με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι εξαιρετικά ζηλευτό στον κάθε νέο να συμμετέχει στους προσκόπους. Οι κερκυραίοι της υπαίθρου με έκπληξη έβλεπαν τους προσκόπους να κατασκηνώνουν στις περιοχές τους, να διαβιούν με τάξη και να προσφέρουν υπηρεσίες στους χώρους επίσκεψής τους. Δεν ήταν λίγες οι φορές που ευχαρίστησαν τους προσκόπους για την προσφορά τους στην κατάσβεση πυρκαγιών. Κατά τη διάρκεια των ετήσιων προσκοπικών επιδείξεων αλλά και διάφορων άλλων εκδηλώσεων οι οποίες λάμβαναν χώρα στη περιοχή της Σπιανάδας πλήθος κόσμου από το νησί συγκεντρώνονταν στο να παρακολουθήσουν αυτό το σπουδαίο για την εποχή γεγονός. Καθώς η προσκοπική παιδεία και συνείδηση ήταν αναπόσπαστο κομμάτι της κερκυραϊκής κοινωνίας αλλά και των κατοίκων της. Επιπροσθέτως αναγνωρίζεται η συνεχής παρουσία των προσκόπων σε κάθε θέμα που βίωνε η τοπική κοινωνία.

Προσκοπισμός και Αθλητισμός στην Κέρκυρα.

Ένας ακόμη τομέας που ο Προσκοπισμός κάλυπτε τις ανάγκες της νεολαίας της δεκαετίας του '30 ήταν και ο αθλητισμός. Οι Πρόσκοποι μαζί με τον Άρη και τον Ελλήσποντο ίδρυσαν την «Ποδοσφαιρική Ένωση Κέρκυρας» με πρώτο πρόεδρο τον πρώην Τ.Ε. Δ. Κόντη. Επανιδρύθηκε στις 17 Αυγούστου 1947 αφού τα αρχεία της καταστράφηκαν από βομβαρδισμούς κατά την διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ιδρυτικά μέλη ήταν ο Άρης, ο Αστέρας, ο Ελλήσποντος, ο Όλυμπος, ο ΠΑΟΚ και ο Πανκερκυραϊκός. Το 1950 μετονομάστηκε σε «Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Κέρκυρας», ενώ ιδρύθηκε επίσημα το 1952. Συγκεκριμένα στις 28 Μαρτίου 1952 αναγνωρίστηκε από την ΕΠΟ σαν ένωση Γ κατηγορίας. Μέχρι το 1984 και την ίδρυση της Ε.Π.Σ. Θεσπρωτίας στην Ένωση ανήκαν και οι σύλλογοι της Θεσπρωτίας. Αλλά και στη δημιουργία και άλλων αθλητικών ομάδων είτε από τους προσκόπους ή την ίδρυση αθλητικών σωματείων. Μερικά από αυτά τα αθλήματα είναι ο στίβος, το βόλεϊ, το μποξ, το κροκέ και το χόκεϊ. Μέσω αυτών των ομάδων τα διάφορα προσκοπικά σωματεία είχαν το καθένα την ομάδα του και κατέβαιναν σε προσκοπικό πρωτάθλημα σε διάφορα αθλήματα αναμεταξύ τους ή με άλλα αθλητικά σωματεία όλα προερχόμενα από την περιοχή της Κέρκυρας. Έτσι μπορούσαν να περάσουν οι νέοι και οι έφηβοι δημιουργικά το ελεύθερο χρόνο τους όσα συμμετείχαν σε προσκοπικές ομάδες.

Σήμερα η **Ένωση Ποδοσφαιρικών Σωματείων Κέρκυρας (Ε.Π.Σ.Κ.)** είναι το όργανο διοίκησης του ποδοσφαίρου στο νομό Κέρκυρας. Εδρεύει στην πόλη της Κέρκυρας και

είναι μέλος της Ελληνικής Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (Ε.Π.Ο.).Είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή του τοπικού πρωταθλήματος και του κυπέλλου, όπως και των πρωταθλημάτων εφήβων και παιδών. Συντονίζει επίσης τις δραστηριότητες των μικτών ομάδων νέων και παιδών, οι οποίες εκπροσωπούν το νομό σε εθνικό επίπεδο.

Η Ένωση διοργανώνει τη γιορτή του ερασιτεχνικού ποδοσφαίρου, απονέμει ετήσια έπαθλα στους καλύτερους σκόρερ και «Κύπελλο Ήθους» στις ομάδες με την καλύτερη βαθμολογία «ευ αγωνίζεσθαι» (fair play) της κάθε κατηγορίας.

ΑΡΧΕΙΟ Σ.Ε.Π. ΚΕΡΚΥΡΑΣ 1ου ΣΤΣΤΗΜΑΤΟΣ (1915-1945)

ΕΠΙΛΟΓΗ ΘΕΜΑΤΟΣ-ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας,όπως ορίζεται απ' το κατεστημένο του τμήματος Αρχειονομίας,Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογείας,επιλέξαμε να ερευνήσουμε ένα αρκετά ενδιαφέρον θέμα,το αρχείο των προσκόπων του 1ου Σ.Ε.Π. Κέρκυρας,υπό τη καθοδήγηση και τη βοήθεια των καθηγητών μας,Κ. Εμμανουήλ Δρακάκη και Κ. Ονούφριου Παυλογιάννη και ενός μέλους του συστήματος τον Κ. Αθανάσιο Τσουκαλά.

Αρχικά,αφού ορίσαμε το χρονολογικό πλαίσιο της εργασίας μας,μιας και το αρχείο του 1ου συστήματος εκτείνεται έως τις αρχές του 2000,επιλέξαμε να επικεντρωθούμε στη χρονολογία ίδρυσης(1915) και στη περίοδο του Β' παγκοσμίου πολέμου(1939-1945),καθώς είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον το γεγονός,πως μια τόσο μικρή ομάδα,αλλά και ένα τόσο "νέο" για την εποχή εκείνη "κίνημα" μπόρεσε να επιβιώσει αλλά και να αταπεξέλθει στις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες κάτω απ' τις οποίες βρησκόταν το Ελληνικό κράτος,αποτελώντας μάλιστα σημαντικό παράγοντα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που διμοιουργήθηκαν απο όλα αυτά.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Έχοντας λάβει τις απαραίτητες γνώσεις,μέσα απο το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Αρχαιονομίας,Μουσειολογίας και Βιβλιοθηκονομίας,σχετικά με τη διαχείριση και διατήρηση του αρχειακού υλικού η πρώτη μας ενέργεια,ηταν να μετρήσουμε όλα τα τεκμήρια και να καταγράψουμε τους τίτλους και τις χρονολογίες στις οποίες εκτεινόταν το περιεχόμενο τους,μιας και η εργασία μας είχε χρονολογικό όριο το οποίο δεν θέλαμε να ξεπεράσουμε.Όλα τα τεκμήρια διαβάστηκαν με προσοχή,έτσι ώστε να κατανοήσουμε το περιεχόμενο τους αλλά και την χρονική περίοδο στην οποία ανοίκαν,πράγμα το οποίο απαιτούσε ψυχραιμία,συγκέντρωση αλλά και τις απαραίτητες γνώσεις της ελληνικής παλαιογραφίας,την οποία διδαχτήκαμε κατά τη διάρκεια των σπουδών μας,μιάς και πολλά απ' τα τεκμήρια ήταν γραμμένα σ' αυτή τη γραφή.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ

Αρχικά,αφού ολοκληρώσαμε τη διαδικασία της καταγραφής,ήταν ιδιαίτερα εμφανείς η φθορά των αρχείων,ως αποτέλεσμα των υψηλών επιπέδων υγρασίας που παρατηρούνται στη Κέρκυρα,αλλά και λόγου του χρόνου.Η πρώτη μας δράση,ήταν να ξεσκονίσουμε όλα τα τεκμήρια σελίδα προς σελίδα,μιας και η σκόνη παράγεται απο νεκρά κύτταρα τα οποία καταστρέφουν το χαρτί,αλλά προσελκύουν και διάφορους επιβλαβείς για το χαρτί οργανισμούς,όπως π.χ. Το σαράκι.Η ενέργεια μας αυτή ήταν κυρίως προληπτική συντήριση,μιας και ως Αρχειονόμοι γνωρίζουμε πως η καλύτερη προστασία είναι η πρόληψη.Εννοείτε πως καθ' όλη τη διάρκεια των ενεργειών μας πάνω στο αρχείο χρησιμοποιήσαμε γάντια μιας χρήσης αλλά και μάσκες όπου ήταν απαραίτητο. Στα ελαφρώς φθαρμένα τεκμήρια οι επεμβάσεις που χρειάστηκε να κάνουμε ήταν να αντικαταστήσουμε τις παλαιές χάρτινες ετικέτες στο εξώφυλλο,στα πιο φθαρμένα να κολλήσουμε τα εξώφυλλα και τη ράχη,που είχαν ξηλωθεί με ειδική ακριλική κόλλα,ενώ στα αρχεία με πολύ βαριές,εσωτερικές κυρίως φθορές χρειάστηκε να επιδιορθώσουμε κομμάτια τών φύλλων που είτε είχαν φθαρεί,είτε είχαν φαγωθεί απο σαράκι,με νέα κομμάτια ιαπωνικού χαρτιού(πολύ ψυλλό χαρτί φτιαγμένο απο ρύζι,ικανό να επιδιορθώσει φθαρμένα

έγγραφα) τοποθετώντας τα προσεκτικά με χρήση τσιμπίδας (λαβή με την οποία πιάνεις εύκολα και σταθερά το χαρτί) και μεγενθυντικού φακού, κολλώντας τα με ακριλική επίσης κόλλα.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Και αφού λοιπόν έγιναν οι απαραίτητες ενέργειες, ώστε να συντηρίσουμε όσο μπορούμε το αρχείο, έπρεπε να τοποθετήσουμε ξανά τα τεκμήρια μας σε ένα ασφαλές και οργανωμένο μέρος.

Έτσι, καταλήξαμε πως το καλύτερο σημείο ήταν μια παλιά βιβλιοθήκη που ήταν τοποθετημένη μακριά από παράθυρα αλλά ούτε εφάπτονταν με κάποιο τοίχο, έτσι ώστε να μη κινδυνεύει το αρχείο μας από εξωτερικούς παράγοντες (υγρασία, φως κτλ) και αφού κάναμε κάποιες τροποποιήσεις σ' αυτή αφαίρεση κάποιον ραφιών, έτσι ώστε να κερδίσουμε χώρο, τοποθετήσαμε όλα τα αρχεία μας.

Ως αρχειονόμοι σεβαστήκαμε την αρχική, έστω πρόχειρη ταξινόμιση που ήταν θεματική και ταξινομήσαμε το αρχείο θέμα προς θέμα.

Για να είναι συγκεντρωμένα όλα τα τεκμήρια τα τοποθετήσαμε μέσα σε ειδικά διαμορφωμένους βιβλιοστάτες τοποθετώντας σ' αυτούς, χάρτινες ετοικέτες στις οποίες αναγράφετε, το θέμα, η χρονολογία αλλά και ο αριθμός των τεκμηρίων.

Τέτοιες ετοικέτες τοποθετήσαμε και πάνω στα ράφια έτσι ώστε, αν για κάποιο λόγο θελήσει κανείς να διαβάσει το αρχείο να ξέρει πο να ξανατοποθετήσει τους βιβλιοστάτες με τα τεκμήρια, αλλά και με ποιά σειρά μιας και πάνω στο κάθε τεκμήριο είναι κολλημένοι ειδικοί χρωματιστοί συνδετήρες, με διαφορετικά χρώματα σε κάθε θέμα.

Πέρα όμως απ' τα αρχεία που βρησκόταν μέσα στον κυρίως χώρο του 1ου Σ.Ε.Π. καταγράψαμε και άλλα τεκμήρια που βρησκόταν σε άλλα δωμάτια του συστήματος, μαζί με μεγάλο όγκο σπάνιου φωτογραφικού υλικού, τα οποία μεταφέραμε στη βιβλιοθήκη που διαμορφώσαμε για να χωρέσουν όλα, έτσι ώστε να είναι ασφαλή και συγκεντρωμένα.

Ακόμη στο κάτω μέρος της βιβλιοθήκης, αφήσαμε κάποια κουτιά με γάντια και μάσκες, αναφέροντας στα μέλη του Σ.Ε.Π. πως η κάθε επαφή με τα τεκμήρια θα πρέπει να γίνεται με τη χρήση γαντιών κυρίως, για την ασφάλεια του αρχείου.

ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ

Ολοκληρώνοντας προσεκτικά την διαδικασία της ταξινόμισης, καταλήξαμε πως είναι καλό να καταγράψουμε σε ηλεκτρονική μορφή το αρχείο μας. Λόγου ότι δεν είχαμε πολύ χρόνο στη διάθεση μας και λόγου επίσης, ότι δεν είχαμε τον απαραίτητο εξοπλισμό (ειδικές

φωτογραφικές μηχανές,σκάνερ κτλ),το μόνο μέρος της δουλειάς μας που ψηφιοποιήσαμε πλήρως ήταν το ευρετήριο που προέκυψε απ την ταξινόμηση.

Η μορφή στην οποία επιλέξαμε να το ψηφιοποιήσουμε ήταν το excel,μιας και ο χειρισμός του είναι εύκολος απ' όλους αφού δεν απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις.

Το ηλεκτρονικό ευρετήριο υπάρχει και σε φυσική μορφή,εκτυπωμένο δύο φορές,όπου το ένα βρίσκεται ταξινομιμένο μαζί με το αρχείο και το άλλο βρίσκεται κολλημένο με μορφή γιγαντοαφίσας στην εσωτερική πλευρά του αριστερού ντουλαπιού της βιβλιοθήκης,ώστε να είναι εμφανείς απ' τους χρήστες του αρχείου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΕΜΒΑΣΕΙΣ

Το έργο της πτυχιακής μας εργασίας ολοκληρώθηκε,αυτό όμως δεν σημαίνει,πως το αρχείο είναι ολοκληρωμένο απο αχειονομική άποψη.

Είχαμε την ευκαιρία να είμαστε οι πρώτοι επιστήμονες που δούλεψαν πάνω σ' αυτό το τόσο παλιό και ενδιαφέρον αρχείο,ανοίγοντας δρόμο προς τη συνεργασία του τμήματος Αρχειονομίας,Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας με το 1ο Σ.Ε.Π. Κέρκυρας,αλλά και δίνοντας τα σωστά θεμέλια σε μετέπειτα αρχειονόμους και ερευνητές που θέλουν να δουλέψουν πάνω στο συγκεκριμένο αρχείο.

Μερικές επόμενες αρχειονομικές επεμβάσεις κατά τη γνώμη μας είναι οι εξείς:

- 1) Μικροφωτογράφιση όλων των σελίδων του αρχείου,έτσι ώστε να γίνεται άμεση επαφή με το αρχείο,απο οποιοδήποτε σημείο,οποιαδήποτε στιγμή.
- 2) Εισαγωγή των τεκμηρίων στο πρότυπο ISAD
- 3) Εισαγωγή του ISAD σε μια βάση δεδομένων
- 4) Εισαγωγή των ψηφιοποιημένων τεκμηρίων στην επίσημη σελίδα του ΣΕΠ
- 5) Εμπλουτισμός του αρχείου με τη συγκέντρωση όλων των τεκμηρίων που συνοδεύουν τα κυρίως έγγραφα,τα οποία βρίσκονται διάσπαρτα σε πολλά διαφορετικά μέρη του νησιού...π.χ. Μητρόπολη,άλλα Σ.Ε.Π.
- 6) Συννέχιση της ταξινόμησης και συντήρισης απο έγγραφα του 1946 και έπειτα μιας και το χρονολογικό μας όριο ήταν μέχρι τα τεκμήρια του 1945
- 7) Νέα ράφια ειδικά διαμορφωμένα για βιβλιοστάτες,έτσι ώστε να βρίσκονται όλα τα αρχεία σε ένα συγκεκριμένο σημείο και όχι διάσπαρτα
- 8) Τοποθέτιση αφυγραντήρα,για να ριθμίζονται τα επίπεδα της υγρασίας
- 9) Τοποθέτιση βαριών(σκούρων)κουρτηνών και λάμπες ψυχρού φωτισμού έως 50 lux
- 10)Ψηφιοποίηση του φωτογραφικού υλικού με scanner
- 11)Τοποθέτιση ειδικών ανοιχτών διαφανειών,ώστε να αναπνέει το χαρτί,στα πολύ

φθαρμένα έγγραφα.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

Στο παρακάτω ποίνακα ακολουθεί το ευρετήριο που προέκυψε απ' τη ταξινόμηση του αρχείου:

<i>-ΒΙΒΛΙΑ ΜΙΤΡΩΩΝ</i>	Χρονολογίες	Εκδόσεις	Διαστάσεις	Αριθμ. Τεκμηρίου
<i>1 Μητρώων 1ης Αγέλης</i>	1935-1938	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	1
<i>2 Μητρ. 9ης ομάδας</i>	1954-1955	Παλιά Μαλακή	12x8	2
<i>3 Μητρ. 8ης ομάδας</i>	1936-1960	Παλιά Μαλακή	12x8	3
<i>4 Ευρετήριο Μητρώων</i>	1931-1942	Παλιά Μαλακή	12x8	4
<i>5 Μητρ. Α' Ομάδας</i>	01/11/44	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	5
<i>6 Μητρ. Β' Ομάδας</i>	1929-1958	Παλιά Μαλακή	12x8	6
<i>7 Μητρ. Τοπικ. Ενορίας</i>	1915-1920	Παλιά Μαλακή	12x8	7
<i>8 Μητρ. 9ης ομάδας</i>	1925	Παλιά Μαλακή	12x8	8
<i>9 Μητρ 9ης ομάδας</i>		Παλιά Μαλακή	12x8	9
<i>-ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ</i>		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	1
<i>1 Ημ. Βαθμοφόρων</i>		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	2
<i>2 Ημ. Πλεύσεως Ναυτοπροσκόπων</i>	1965	Παλιά Μαλακή	12x8	3
<i>3 Ημ. 7ης ομάδας</i>		Παλιά Μαλακή	12x8	4
<i>4 Ημ. 6ης ομάδας</i>	1944-1955	Παλιά Μαλακή	12x8	5
<i>5 Γενικαί Προσκοπικαί Σημειώσεις 1ου Συστήματος</i>	1976	Παλιά Μαλακή	12x8	6
<i>6 Ημερολόγιο Κατασκληνωσης</i>	1950	Παλιά Μαλακή	12x8	7
<i>7 Ορολόγιο Πρόγραμμα</i>	1950-1951	Παλιά Μαλακή	12x8	8
<i>8 ΣΕΛ Ημερολόγιο</i>	1951-1956	Παλιά Μαλακή	12x8	9
<i>9 Ημ. 6ης Ομάδας</i>	1952-1954	Παλιά Μαλακή	12x8	10
<i>10 Ημ. Β ομάδας</i>	1933-1953	Παλιά Μαλακή	12x8	11
<i>11 Ημ. 9ης ομάδας</i>	1956-1961	Παλιά Μαλακή	12x8	12
<i>12 Ημ. Αγέλης</i>	1936-1937	Παλιά Μαλακή	12x8	13
<i>12 Ημ. 1ου συστήματος</i>	1938-1940	Παλιά Μαλακή	12x8	14
<i>13 Ημ. 1ου συστήματος</i>	1965	Παλιά Μαλακή	12x8	15
<i>-ΒΙΒΛΙΑ ΤΑΜΕΙΩΝ</i>				1
<i>1 Ταμείο 2ης ομάδας</i>	1962	Παλιά Μαλακή	12x8	2
<i>2 Ταμείο εισπράξεων- πληρομών εφορίας Κέρκυρας</i>		Παλιά Μαλακή	12x8	3
<i>3 Ταμείο Περιφέρειας Κέρκυρας</i>		Παλιά Μαλακή	12x8	4
<i>4 Βιβλίο Ενομοτάχου Μέρος 1ο</i>	1936	Παλιά Μαλακή	12x8	5
<i>5 Ταμείο 1ης Αγέλης</i>	1941	Παλιά Μαλακή	12x8	6

6 Ταμείο Ενομοτίας		Παλιά Μαλακή	12x8	7
7 Ταμείο 6ης ομάδας		Παλιά Μαλακή	12x8	8
8 Βιβλίο Τμείον 6ης ομάδας		Παλιά Μαλακή	12x8	9
9 Ταμείον 2ης ομάδας		Παλιά Μαλακή	12x8	10
10 Ταμείον Β ομάδας		Παλιά Μαλακή	12x8	11
11 Ταμείον περιφεριακής επιτροπής		Παλιά Μαλακή	12x8	12
-ΒΙΒΛΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ				
1 Απαντήσεις σταδίου 1 διακριτικού δάσους κλαδών Λυκοπούλων		Παλιά Μαλακή	12x8	1
2 Storia de cosi gozerresi		Παλιά Μαλακή	12x8	2
3 Εκπαίδευση θεμάτων σταδίου λυκοπούλων		Παλιά Μαλακή	12x8	3
4 Εκπαίδευση Θεμάτων Σταδίου λυκοπούλων 1ο Σ.Π.Τ.Ε.		Παλιά Μαλακή	12x8	4
5 Βιβλίο σημειώσεων βασικής σχολικής εκπαίδευσεως		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	6
6 Βιβλίο σημειώσεων Σωτήρης Πούλος	1951	Παλιά Μαλακή	12x8	7
7 Βιβλίο σημειώσεων Οδυσσέας Κλίνης	1953-1955	Παλιά Μαλακή	12x8	8
8 Σ.Ε.Π. Εκπαίδευσης ενομοταρχών		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	9
-ΦΑΚΕΛΟΙ				
1 Χειρόγραφα αιτήσεων κατατάξεων	1914-1929	Παλιά Μαλακή	12x8	1
2 Περιεχόμενο Προσκοπικής ζωής		Παλιά Μαλακή	12x8	2
3 Εργατικός γυμναστικός σύλλογος Κρίκετ		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	1
4 Επιστολή γενικού εφόρου προς τον περιφεριακό έφορο	15/11/37-24/06/46	Παλιά Μαλακή	12x8	2
5 Ημερίσιες γενικές διαταγές	16/06/46	Παλιά Μαλακή	12x8	1
6 Σπύρος Μπάνος		Παλιά Μαλακή	12x8	2
7 1η διαταγή γενικού αρχηγού	1948-1950	Παλιά Μαλακή	12x8	3
8 Επιστολη γραμματέα	1947-1949	Παλιά Μαλακή	12x8	4
9 Ανακοίνωση εφόρου εκπαίδευσεως Αθήνα	31/12/50	Παλιά Μαλακή	12x8	5
10 ΣΕΑΚ 3ος λόχος	1951-1960	Παλιά Μαλακή	12x8	6
11 Ημερισίες Διαταγαί	01/01/51	Παλιά Μαλακή	12x8	7
12 Δυναμολόγιο		Παλιά Μαλακή	12x8	8
13 Δυναμολόγιο		Παλιά Μαλακή	12x8	9
14 Υπόμνημα Προσκοπικού ξενόνα	1960	Παλιά Μαλακή	12x8	10

Χαρμπάλης				
-ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ				
1 Π.Ε. Κέρκυρας	1915-1990			
2 Φωτογραφίες Σπύρου Λυνάρδου	1991-2013			
3 Α. Σαββάνη	1983-1994			
4 Αλμπουμ Σπύρου Τριβόλη	1994-2000			
5 Ημερολόγιο Π.Ε.	1994-2003			
6 Ημερολόγιο Λέμβου Αργώ	1977-1994			
7 ΦΑΠ	1915-1995			
ΦΑΠ CD/DVD				
-ΒΙΒΛΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ		Παλιά Μαλακή	12x8	1
1 Δυναμολόγιο Α' αγέλης	1945	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	2
2 Πρακτικά συμβουλίου βαθμοφόρων	18/07/45- 13/05/46	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	3
3 Βιβλίο πρακτικών συμβουλίου βαθμοφόρων	21/06/54- 24/08/59	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	6
4 Βιβλίο πρακτικών συμβουλίου βαθμοφόρων	08/01/52- 14/06/54	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	7
5 Βιβλίο πρακτικών συμβουλίου βαθμοφόρων	27/05/46- 08/03/48	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	8
6 Βιβλίο πρακτικών συμβουλίου βαθμοφόρων	22/03/48- 28/12/51	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	9
7 Βιβλίο πρακτικών συμβουλίου βαθμοφόρων	28/03/89- 17/01/00	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	10
8 Συμβούλιο του συστήματος		Παλιά Μαλακή	12x8	11
9 5ης ομάδας	31/01/46- 12/04/49	Παλιά Μαλακή	12x8	12
10 βιβλίο πρακτικών συνεδριάσεων	1973-1994- 1997	Παλιά Μαλακή	12x8	13
11 Τ.Ε. Παλαιάς πόλης	24/02/94- 04/09/96	Παλιά Μαλακή	12x8	14
12 Πρακτικά συμβουλίου βαθμοφόρων	01/01/77- 07/06/85	Παλιά Μαλακή	12x8	15
13 Γενικαί συγκεντρώσεις	1934-1960	Παλιά Μαλακή	12x8	16
-ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ				
1 Φάκελος αρχείου 5ης ομάδας	06/04/46	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	1
2 Αιτήσεις κατατάξεων 9ης ομάδας	04/09/45- 04/12/45	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	2
3 Φάκελος 6ης ομάδας	20/11/44- 05/03/59	Παλιά Μαλακή	12x8	3
-ΒΙΒΛΙΑ		Παλιά Μαλακή	12x8	
1 οργανισμός ΣΕΠ	1927	Παλιά Μαλακή	12x8	1
2 οργανισμός ΣΕΠ	1929	Παλιά Μαλακή	12x8	2
3 Δελτίο παρουσίας	1952-1955	Παλιά Μαλακή	12x8	3
4 Δελτίο παρουσίας	1951-1952	Παλιά Μαλακή	12x8	4

5 Δελτίο παρουσίας	1958-1959	Παλιά Μαλακή	12x8	5
6 Δελτίο παρουσίας	1947-1949	Παλιά Μαλακή	12x8	6
7 Δελτίο παρουσίας	1950-1951	Παλιά Μαλακή	12x8	7
8 Δελτίο παρουσίας	23/06/52- 17/02/55	Παλιά Μαλακή	12x8	8
9 Βιβλίο λυκόπουλων	1945	Παλιά Μαλακή	12x8	9
10 Αιτήσεις Σπύρος Τριβόλης	1946	Παλιά Μαλακή	12x8	10
11 Αντίγραφο αιτήσεων -ΒΙΒΛΙΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ	1945	Παλιά Μαλακή	12x8	11
1 Λινάρδος Σπύρος		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	1
2 Σπύρος Μορολλάς		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	2
3 Λινάρδος Σπύρος		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	3
4 Τουρκίστας ενομοτάρχης		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	4
5 Κων/νος Κόλτσης		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	5
6 Τονομίδης Βασίλης		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	6
7 Γεώργιος Βαθής		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	7
8 Δούκας Παύλος		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	8
9 Λαπερόλας Γ		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	9
10 Μαντζακίτης Α.		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	10
11 Βασιλειάδης Βασίλης		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	11
12 Δραγόνας Αλέξανδρος		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	12
13 Άγγελος		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	13
14 Δράκος Θωμάς		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	14
-ΒΙΒΛΙΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΩΝ		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	
1 Τοπικού εφόρου	1960-62	Παλιά Μαλακή	12x8	1
2 Περιφέρειας εφορίας	1994-1995	Παλιά Μαλακή	12x8	2
3 Παλαιάς πόλης Κέρκυρας	1994-1997	Παλιά Μαλακή	12x8	3
4 Τοπικής εφορίας παλιάς πόλης	1997-2000	Παλιά Μαλακή	12x8	4
5 Τ.Ε. Προσκόπων	1963-1980	Παλιά Μαλακή	12x8	5
6 Τοπικού εφόρου προσκόπων	1927-1948	Παλιά Μαλακή	12x8	6
7 Τοπικής εφορίας παλιάς πόλης	1976-1979	Παλιά Μαλακή	12x8	7
8 Πρωτόκολλο του έτους	1984-1988	Παλιά Μαλακή	12x8	8
9 Περιφερειακού εφόρου Κέρκυρας	1962	Παλιά Μαλακή	12x8	9
10 Περιφεριακή εφορία Κέρκυρας	1960-1961	Παλιά Μαλακή	12x8	10
11 6ο σύστημα Κέρκυρας	1973-1986	Παλιά Μαλακή	12x8	11
12 Α' ομάδας ναυτοπροσκόπων	1922	Παλιά Μαλακή	12x8	12
13 8ης ομάδας	1955-1960	Παλιά Μαλακή	12x8	13
14 Ομάδας καναλιών -ΗΜΕΡΙΣΙΕΣΙΑΤΑΓΕΣ	1948-1955	Παλιά Μαλακή	12x8	14
1 Βιβλίο 9ης ομάδας	1960	Παλιά Μαλακή	12x8	1
2 Ομάδα καναλιών	1926	Παλιά Μαλακή	12x8	2

3 Ημερίσιες διαταγές	1953-1960	Παλιά Μαλακή	12x8	3
4 Ημερίσιες διαταγές	1973	Παλιά Μαλακή	12x8	4
5 Ημερίσιες διαταγές 8ης ομάδας	1949	Παλιά Μαλακή	12x8	5
6 Ημερίσιες διαταγές 8ης ομάδας		Παλιά Μαλακή	12x8	6
7 Ημερίσιες διαταγές Νο1	1931-1946	Παλιά Μαλακή	12x8	7
8 Βιβλίο ανακοινώσεων	1949	Παλιά Μαλακή	12x8	8
9 Ημερίσιες διαταγές 7ης ομάδας		Παλιά Μαλακή	12x8	9
10 Βιβλίο Β' ομάδας	1967-1969	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	10
11 Ημερίσιες διαταγές		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	11
12 Βιβλίο ανακοινώσεων αρχηγού 6ου συστήματος		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	12
13 Βιβλίο ανακοινώσεων εφόρου προσκόπων		Νέα σκληρόδετη	30x20cm	13
14 Ημερισίες διαταγές	1959	Νέα σκληρόδετη	30x20cm	14
15 Ημερισίες διαταγές	1920	Παλιά Μαλακή	12x8	15
16 Ημερισίες διαταγές	1934	Παλιά Μαλακή	12x8	16
17 Ημερισίες διαταγές	1936	Παλιά Μαλακή	12x8	17
18 Ημερισίες διαταγές	1940-1941	Παλιά Μαλακή	12x8	18
19 Ημερισίες διαταγές	1946-1950	Παλιά Μαλακή	12x8	19
20 Ημερισίες διαταγές	1951	Παλιά Μαλακή	12x8	20
21 Ημερισίες διαταγές	1952	Παλιά Μαλακή	12x8	21
22 Ημερισίες διαταγές	1953	Παλιά Μαλακή	12x8	22
23 Ημερισίες διαταγές	1959-1960	Παλιά Μαλακή	12x8	23
24 Ημερισίες διαταγές	1961	Παλιά Μαλακή	12x8	24
25 Ημερισίες διαταγές	1965	Παλιά Μαλακή	12x8	25
26 Ημερισίες διαταγές	1966	Παλιά Μαλακή	12x8	26
27 Ημερισίες διαταγές	1969	Παλιά Μαλακή	12x8	27
-ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΕΥΚΟΜΑ				
1 Ιστορικό λεύκομα του Αγγέλου Λαυράνου σύστημα 2ης ομάδας	1937			1
-ΔΗΝΑΜΟΛΟΓΙΑ				2
1 Δυναμολόγιο 1ης ομάδας	16/08/14-05/06/49	Παλιά Μαλακή	12x8	3
2 Δυναμολόγιο 2ης ομάδας	16/08/14-05/06/49	Παλιά Μαλακή	12x8	4
3 Δυναμολόγιο 3ου συστήματος	1964	Παλιά Μαλακή	12x8	5
4 Δυναμολόγιο 6ης ομάδας	16/08/14-05/06/49	Παλιά Μαλακή	12x8	6
5 Δυναμολόγιο 6ης ομάδας	18/05/14-05/08/42	Παλιά Μαλακή	12x8	7

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ του Σώμα Ελλήνων Προσκόπων

(Νόμοι και Προεδρικά Διατάγματα) □ N. 1066 του 1917 (21-11-1917) , φ.268, σ.1148

Περί ιδρύσεως Σώματος Ελλήνων Προσκόπων □ N. 2017 του 1920 (18-2-1920) φ.40, σ.394

Περί τροποποιήσεως του N.1066/1917 □ N. 112 του 1945 (3-2-1945) φ.21, σ.59

Περί Σώματος Ελλήνων Προσκόπων □ N. 1016 του 1949 (22-7-1949) φ.459, σ.976

Περί προστασίας Σώματος Ελλήνων Προσκόπων □ N.Δ. 123 του 1974 (25-10-1974) φ. 313, σ.207

Περί επαυπαγωγής Σώματος Ελλήνων Προσκόπων υπό την εποπτεία του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων □ N. 440 του 1976 (27-9-1976) φ.257 , σ.1865

Περί τροποποιήσεως του N.2017/1920 □ Π.Δ. 822 του 1977

Περί εγκρίσεως οργανισμού ΣΕΠ(Οργανισμός ΣΕΠ) □ Π.Δ. 313 του 1991 (18-7-1991) φ.110, σ.1563

Περί εγκρίσεως οργανισμού ΣΕΠ (Οργανισμός ΣΕΠ) □ Π.Δ. 27 του 1999 (17-2-1999), φ.26, σ.285

Περί εγκρίσεως οργανισμού ΣΕΠ (Οργανισμός ΣΕΠ) □ Π.Δ. 71 του 2014 (12-5-2014), φ.115, σ.3863

Αναθεώρηση οργανισμού ΣΕΠ (Οργανισμός ΣΕΠ)





18

1^η ΟΜΑΔ
ΗΜΕΡΗΣΙΑΙ ΔΙΑΤΑΓΑΙ

17-x-1934

28-x-1968





**“Γίνε για
μια μέρα
πρόσκοπος”**



Την Κυριακή
9 Ιανουαρίου 2011
συγκεντρώνουμε
πόρτα-πόρτα
τυποποιημένα τρόφιμα,
ρουχισμό,
παιχνίδια
& βιβλία
για την ενίσχυση
φιλανθρωπικών φορέων





Η «καλή πράξη» της Περιφερειακής Εφορείας Προσκόπων Κέρκυρας
με την συμμετοχή της Ένωσης Παλαιών Προσκόπων Κέρκυρας
για τον εορτασμό των **100** χρόνων του Ελληνικού Προσκοπισμού

Πληροφορίες: 2661037734, 6932722525.

Βιβλιογραφία

Αρχεία

1. British National Archives (Foreign Office) 2. Churchill Archives Centre, Churchill College, Cambridge 3. Αρχείο Καθολικής Αρχιεπισκοπής Κέρκυρας 4. Αρχείο Περιφερειακής Εφορείας (ΠΕ) Προσκόπων Κέρκυρας 5. Αρχείο Τοπικού Τμήματος (ΤΤ) Οδηγών (ΣΕΟ) Κέρκυρας 6. Γ.Α.Κ. Γενικά Αρχεία του Κράτους. φακ. Προσκοπικά. Αταξινόμητα 7. Γ.Α.Κ. Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο των τ. Βασιλικών Ανακτόρων, φ. 1233. 8. Ιστορικό Αρχείο ΣΕΠ. Αταξινόμητο 9. Προσωπικό Αρχείο Άννας Καλοτύχου – Κουρμούλη. Αταξινόμητο 10. Ψηφιακά Αρχεία ΑΣΚΙ

Εφημερίδες – Περιοδικά 1. “Η Ζωή των Προσκόπων”,(περιοδ.) 1917, Ιούνιος . Έτος Α. αρ. 1 2. “Η Ζωή των Προσκόπων”,(περιοδ.) 1918, (α) Μάιος . Έτος Α. αρ.12 3. “Η Ζωή των Προσκόπων”,(περιοδ.) 1918,

Βιβλία – Μελέτες

1. Anderson, P. (2003) Το απολυταρχικό κράτος. Β έκδοση. Αθήνα: Οδυσσέας 2. B Baerentzen, L. (2002) «Το “Παιδομάζεμα” και οι Παιδουπόλεις της βασίλισσας» στο Baerentzen L., Smith O 289

11. Kedourie, E.(1999). Ο Εθνικισμός. Αθήνα: Κατάρτι 12. Richter, H. (2006) «Η συμφωνία της Βάρκιζας και τα αίτια του Εμφυλίου Πολέμου» στο Αλεξάντερ Τ., Ν. Αλιβιζάτος Ν., κ.ά. (Συλ. τόμος)